

**Google Nieuws en journalistieke auteursrechten
Moord op Anna Politkovskaya schokt hele wereld
Hoe zou het met de Nederlandse nieuwsmedia gaan?**

En verder:
een massa boeken, praktische tips voor thuishantoren,
en wijze raad van de Raad voor de Journalistiek erbovenop

BELGIE-BELGIQUE

PB

8900 IEPER I

3/8/36

afgiftekantoor Ieper

De Journalist

m a g a z i n e v a n d e V V J

20 oktober 2006 - nummer 96 - Verschijnt maandelijks - v.u. pol deltour, IPC, résidence palace blok C - wetstraat 155 1040 Brussel

oktober
2006

INHOUD

UIT DE VVJ	
Pers en verkiezingen	3
ACTUEEL	
Google Nieuws en journalistieke auteursrechten	4
Moord op Russische topjournaliste schokt hele wereld	5
Het is oorlog bij de Nederlands media	6-7-8
Metro rukt op	8
BOEKEN	
Recencies, interviews en een eigenzinnige Boekenbeursagenda	9-10-11-12
MENS ACHTER HET NIEUWS	
Bert Claerhout (ex-Tertio): 'Vroeger was het anders'	13
RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK	
Richtlijn over beeldmanipulatie	14
Uitspraak in de zaak A.K. c/ VRT	14
Uitspraak in de zaken Verbruggen/Bellens c/ ROB, VTM en HLN	15
SCHEEF BEKEKEN	16
SERVICE/TECHNO	
Mobiele Kantoren	17
DE DEADLINE VOORBIJ	18
ONDER EMBARGO	19

Vlaams Belang-kopstuk Filip Dewinter had alle moeite van de wereld om het verkiezingsresultaat van zijn partij op 8 oktober te verteren. Hij schoot daarbij ook met scherp op de Vlaamse media. (Foto Didier Verdun / PhotoNews)

MAGAZINE VAN DE
VLAAMSE VERENIGING VAN
JOURNALISTEN (VVJ)

COÖRDINATIE

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be

VASTE MEDEWERKERS

Jan BACKX
Ivan DECLERCQ
Marleen SLUYDTS
Johan VAN CUTSEM
Luc VANHEERENTALS
Mark VLAEMINCK
PHOTO NEWS
ZAK

REDACTIESECRETARIAAT

Résidence Palace
Blok C - Lokaal 2232
Wetstraat 155 - 1040 Brussel
Tel. 02/235.22.70
Fax 02/235.22.72
info@journalist.be
www.journalist.be

ABONNEMENTEN

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

RECLAMEREGIE

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

LAYOUT EN DRUK

Drukkerij Deman NV
Nijverheidslaan 5
8970 Poperinge
Tel. 057/33 67 21
Fax 057/33 40 18

PERS EN VERKIEZINGEN

Nog nooit hebben kranten, tijdschriften, radio en televisie zoveel mensen en middelen ingezet voor gemeenteraadsverkiezingen. Vlaams Belang kan het uiteraard niet laten om 'de pers' de schuld te geven van z'n overwinningsnederlaag. Als VB geen betere verklaringen vindt, zijn de vreemdelingen of de journalisten gemakkelijke excuses. Vlaams Belang mag nochtans niet klagen. In de aanloop naar de verkiezingen waren de kopstukken best tevreden met de grote aandacht. Ontelbare pagina's en analyses hadden het over waar en hoe het cordon sanitaire zou sneuvelen. Over Filip Dewinter die Antwerpen zou veroveren en Marie-Rose Morel die Schoten ging inpakken. Niets van dat alles is gebeurd (tot nu toe).

In talloze gemeenten en steden is heel anders gestemd dan de media hadden vermoed of voorspeld. De kiezers hebben dus rustig hun eigen analyse gemaakt en gestemd zoals zij dat zelf wilden. Verkiezingen zijn en blijven een feestdag van de democratie. Daarom mogen we het essay van Karel De Gucht met als titel 'Peilingen, pers en populisme' in *De Morgen* van 14 oktober niet zomaar verticaal klasseren. Zijn opmerkingen over het gevaar van onbetrouwbare onderzoeken zijn een uitdaging. De Gucht is er geen voorstander van dat de politiek regels zou uitvaardigen voor opiniepeilingen. Wel vraagt hij "dat de redacties zich zelf bezinnen over de gevolgen van hun peilverslaving. Een publiek debat en een door journalisten zelf opgestelde deontologische code..."

We willen met de VVJ die oproep ernstig nemen. Maar de pers kan dit niet alleen aan. Ook de academische wereld moet een inspanning leveren om de pseudo-wetenschappers op hun fouten te wijzen. En de politici zelf moeten de moed hebben om niet meer zo gretig te reageren op allerlei poppols.

Als de voorbije verkiezingen zo belangrijk zijn voor de pers, wordt het hoog tijd dat de directies van de mediahuizen werk maken van goede lokale verslaggeving. Want als het hier en daar toch verkeerd liep, is dat grotendeels te wijten aan gebrekkige of verkeerde informatie. Vaak zijn het plaatselijke correspondenten die de zware klus alleen moet klaren, die niet voldoende ondersteuning krijgen en slecht betaald worden. Het amateurisme moet worden vervangen door professionalisme. Alleen een echte stadsjournalist kan de polsslag voelen van de regio waar hij of zij werkt.

In alle provincies is intussen een crossmediaal experiment uitgevoerd. De openbare, de commerciële en de regionale zenders hebben de handen in mekaar geslagen om van de verkiezingsdag zelf geen mediaveldslag te maken. Maandenlang is dat voorbereid, zijn afspraken gemaakt en pools gevormd. Goede prestaties voor iedereen waren belangrijker dan oude vetes of de schrik niet als eerste een scoop te hebben. Een hoopgevend signaal dat navolging verdient.

Marc Van de Looverbosch

Foto: Johan Van Cutsem

GOOGLE: OP AARDE, IN DE HEMEL EN OP ALLE PLAATSEN

Ivan Declercq

Schendt Google auteursrechten door berichten over te nemen op zijn nieuwssite Google Nieuws, zoals de Brusselse rechtbank op 5 september oordeelde? Neen, schrijft Joris Deene, assistent aan de Universiteit Gent, in het juristenblad *Recht*. Zeker weten van wel, betogen de uitgevers, hierin gesteund door de auteursrechtenverenigingen JAM, Sofam, Assuocopie en SACD.

Betalen voor informatie op het internet is er nog niet onmiddellijk bij. (Foto Philip Reynaers / PhotoNews)

Volgens jurist Joris Deene is dat een betwistbaar vonnis, omdat de auteursrechtelijke bescherming niet van toepassing zou zijn op "nieuwstijdingen of gemengde berichten die louter het karakter van persberichten dragen". Hij verwijst naar artikel 22 § 1, 1° van de auteurswet, volgens hetwelk auteurs zich niet kunnen verzetten tegen de reproductie en mededeling aan het publiek van korte fragmenten uit werken. En doordat Google gebruik maakt van *deep linking* komt de internaut direct terecht op de site van de uitgever en ziet hij dat het artikel geen creatie is van Google News. Met andere woorden: Google News reproduceert het artikel dus niet.

Onzin, menen Luc Standaert en Alain Guillaume, respectievelijk voorzitter en algemeen directeur van de JAM, die de auteursrechten van journalisten beheert. Google maakt niet alleen gebruik van deep linken, maar ook van *cache*: kopieën van artikels worden bewaard op servers van Google. En dat is wel degelijk reproductie. Op die manier zijn via Google ook artikels algemeen beschikbaar gesteld die via de website van de krant zélf alleen via betaling toegankelijk waren. En zo verliezen de uitgevers dus inkomsten. Zelfs een hyperlink naar vrij toegankelijke artikels vechten de uitgevers aan, want de internaut komt dan direct bij het artikel uit, zonder via de homepage van de krant te gaan, waar de uitgever zijn advertentieruimte wil slijten. "Maar dat is een probleem van bijkomende orde", meent Luc Standaert. Alain Guillaume beaamt: "De JAM treedt in de procedure tegen Google samen op met de uitgevers. Maar wij leggen wel onze eigen klemtonen."

KORT GEDING

De JAM zou wel gek zijn om dat laatste niet te doen. Want wie wil er nu van worden verdacht het internet kapot te maken? En

In januari 2006 lanceerde Google een Belgische versie van zijn nieuwsportal *Google News*, waarin het berichten opnam van de Nederlandsstalige en Franstalige pers. Of liever: een kop, een korte introductie, een minifootje en een hyperlink naar de website van de betrokken krant. De Franstalige en Duitstalige media, verenigd in Copiepress, trokken naar de rechter wegens schending van het auteursrecht. En Google werd op 5 september veroordeeld tot het staken van die praktijk, met een dwangsom van 1 miljoen euro per dag bij overtreding.

Hyperlinks verbieden, dat staat ongeveer gelijk met het opheffen van het internet. Een wat wereldvreemde houding van die uitgevers. Bovendien werken ze zélf met deep linking, via RSS-feeds. Op die manier kom je toch ook niet op hun homepage?

Maar de JAM – samen met Sofam (beeldpers), Assuocopie (wetenschappelijke auteurs) en SACD (vereniging van multimediaauteurs) – is wel zo handig haar wagen aan die van de uitgevers te hangen in de rechtsgang. Het bewijzen van schade is namelijk een moeilijke zaak, en een expert van de uitgevers heeft inmiddels al schade kunnen aantonen. Mooi meegenomen.

Op 10 oktober daagde Google Copiepress in kort geding, om terug te komen op de dwangsom van 1 miljoen euro per dag. De advocaten van de uitgevers en van de auteursrechtenverenigingen voerden aan dat het geen zin had daarover te praten, zonder de grond van de zaak te behandelen. Waarop Google dan weer zei dat het daar niet klaar voor was. De Brusselse rechter heeft het geding verdaagd tot 24 november, datum waarop de zaak ten gronde zal worden gepleit.

Hebben de uitgevers niet zelf geprofiteerd van de zoekrobot van Google, die jarenlang mensen naar hun sites heeft verwezen? Luc Standaert: "Dat is het ambigue van de zaak. En ook het argument van Google: wij maken reclame voor u. Maar in een auteursrechtelijke redenering kun je daarmee geen rekening houden. Het blijft wel een moeilijke materie. De internetgemeenschap is heel leuk en wie daar een beperking op wil leggen, wordt met een scheef oog bekeken. Maar dat betekent toch niet dat je auteursrechten zomaar kunt laten schieten. Zo heeft Google ook YouTube opgekocht, maar nu blijkt dat niets geregeld is inzake het auteursrecht van al die videofilmjes op YouTube." "In de muziekindustrie is al een ommekeer tot stand gebracht. De gratis downloadsites is het mes op de keel gezet. En zo is stilaan een cultuur ontstaan waarin mensen betalen om een liedje te downloaden op hun i-Pod. Maar betalen voor informatie op het internet, zover is men nog niet."

OPT-OUT

Schieten de uitgevers niet in eigen voet, nu ze door Google van de zoekrobot zijn gehaald?

"Dat zou best wel eens kunnen", meent Luc Standaert. "Als je afwezig bent op Google, besta je dan nog wel? Ik weet ook niet precies wat de uitgevers willen bereiken. Maar het is natuurlijk wel een principezaak: laat je toe dat ze je intellectuele eigendom pikken?" Alain Guillaume: "Er is wat navraag gedaan bij webmasters van uitgevers. Blijkt dat sinds Google is gestopt met het vermelden van die kranten de trafiek met 20 à 30 procent is gedaald. Niet catastrofaal dus. En zal Google die uitgevers blijven weren in zijn zoekrobot? Het verliest er zelf ook bij."

Maar als een auteur nu graag wordt vermeld bij Google? Als zijn naam vaak opduikt, stijgt wellicht ook zijn marktwaarde? Alain

Guillaume: "We zijn al een tijdje bezig met Google en er is nog geen enkele auteur me komen zeggen: dat wil ik niet. De JAM verdedigt de rechten van de auteurs via een mandaat dat ze heeft gekregen van haar leden. We kunnen ook niet anders."

"Probleem is vooral de cache. Dat maakt het mogelijk dat verwezen wordt naar een onjuiste of verouderde versie van een artikel, want de lezer komt niet terecht op de site van de uitgever, zoals hij verkeerdelijk denkt, maar op een bij Google bewaarde versie van een artikel, die de auteur wellicht helemaal niet op het net wil zien."

"Google zegt nu dat iedereen zich kan afschermen van de spider van haar zoekrobot, via een *opt-out* op de eigen website. Maar dat is een omkering van de last: wij moeten ons toch niet preventief gaan verdedigen tegen een piraat?"

"Wat Google Nieuws.be betreft: daar is geen cache, maar heb je een ander probleem. Het vaderschap van een artikel hoort bij de auteur ervan. Die alleen kan beslissen hoe hij dat uitoefent: onder de eigen naam, met initialen, enzovoort. Google Nieuws.be brengt een samenvatting van een regel en verwijst dan door naar de krant, terwijl de journalist de auteur van het stuk is, niet de krant. Fout dus."

Bij Sofam wijst juriste Marie Gybels op het gigantisch aantal foto's dat Google aanbiedt op zijn website *Images.Google*, zonder dat

daarvoor toestemming is gevraagd, laat staan verleend. Vandaar dat de auteursrechtenvereniging van de visuele pers zich heeft aangesloten bij de rechtszaak van Copiepresse versus Google.

OOK MSN BELGIË IN HET VIZIER

Copiepresse heeft nu ook MSN België in gebreke gesteld, meldde *De Tijd*. De portaal-site van de Amerikaanse gigant Microsoft moet alle Franstalige krantenartikelen van zijn websites halen, zoniet dreigt Copiepresse dat ze, net als bij Google, een dwangsom zal eisen. Copiepresse wil ook andere organisaties aanpakken als die zonder toelating krantenartikelen gebruiken. Vooral bedrijven die persoverzichten maken, mogen een verhoogde belangstelling van Copiepresse verwachten. Er loopt al een zaak tegen Geopresse. (ID)

MOORD OP POLITKOVSKAYA SCHOKT HELE WERELD

Anna Politkovskaya was uitgenodigd als gastspreker op het IFJ-congres van mei volgend jaar in Moskou. (Foto Macleod/Polaris/PhotoNews)

"Een schokkende aanslag die alle journalisten over de wereld met verstomming doet staan." Zo spreekt de Internationale Federatie van Journalisten (IFJ) zich uit over de moord op de Russische onderzoeksjournaliste Anna Politkovskaya (48), tegelijk de zoveelste aanslag op de persvrijheid in Rusland. Op zaterdag 7 oktober 2006 werd Politkovskaya, die ook moeder was van twee kinderen, in haar appartement neergeslagen door onbekenden. De IFJ eist in naam van alle nationale journalistenbonden (waaronder de AVBB) volledige duidelijkheid over de moord. Anna Politkovskaya was zopas nog geboekt als een van de gastsprekers op het IFJ-congres van volgend jaar in Moskou. Ook Europese leiders en de Amerikaanse president eisten opheldering. Voor België sprak minister van Buitenlandse Zaken Karel De Gucht (VLD), die momenteel ook de OVSE voorzit, zijn misprijzen uit. De Russische president Poetin beloofde intussen alles te doen om de zaak uit te klaren. Poetin noemt zichzelf trouwens het ware slachtoffer van de moord, nu de hele wereld het Kremlin met de

vinger wijst. Volgens hem moeten de daders dus vijanden van het Kremlin zijn.

Het is zeer de vraag of de beloofde opheldering er ook komt. Rusland heeft een bijzonder slechte traditie van onopgeloste politieke moorden en afrekeningen. En het blijft twijfelachtig of Europa voldoende druk op de ketel zal zetten, gelet op de gigantische energiebelangen die het in Rusland heeft.

OOG VAN MOSKOU

Politkovskaya werkte als onderzoeksjournaliste voor de Moskouse krant *Novaya Gazeta*. Ze stond erom bekend geen blad voor de mond te nemen. Zo kloeg ze herhaaldelijk over de wantoestanden en wreedaardigheden die werden begaan door Tsjetsjeense milities onder het verdraagzame oog van Moskou. Volgens de *Novaya Gazeta* was Politkovskaya overigens net een nieuwe reportage over foltering in Tsjetsjenië aan het maken. De beruchte Tsjetsjeense premier en militieleider Kadirov, door het Kremlin gesteund, is dan een van de eerste verdachten voor de moord.

Maar ook corruptie, schendingen van de mensenrechten en machtsmisbruik elders in Rusland hielden Politkovskaya bezig. In 2004 was ze overigens ook al het slachtoffer van een wellicht criminele voedselvergiftiging, toen ze verslag aan het uitbrengen was over de afwikkeling van de gijzelingsactie in een school in Beslan.

De voorbije vijf jaar sneuvelden in Rusland een veertigtal journalisten, waarvan 13 onder Poetin.

(IJ/PD)

ER WOEDT EEN KRANTENoorlog IN NEDERLAND

Paul Depondt

De lancering van de nieuwe gratis krant, die het uitgeversconcern PCM wil gaan maken, is opnieuw uitgesteld. Het nieuwe omroepbestel kwam er ook al niet. Is de afkalving van de traditionele Nederlandse massamedia begonnen?

Het roer moet resoluut om in de Nederlandse journalistiek. De kranten, tijdschriften en omroepen zijn in een mediacrisis verzeild geraakt. Er is veel onenigheid over de plannen voor een nieuw omroepbestel en de dagbladenconcerns vechten een regelrechte 'krantenoorlog' uit. De oplagen dalen, al worden in Nederland nog altijd ruim 4,6 miljoen kranten per dag verspreid, volgens het Cebuco, de marketingorganisatie van de Nederlandse dagbladen.

De 'traditionele' krant verliest terrein. De gratis dagbladen *Metro* (477.500 exemplaren) en *Spits* (410.000) zijn een succes; het *nrc.next* (75.052), dat sinds maart van dit jaar als ochtendblad verschijnt, telt nu al meer lezers dan aanvankelijk was 'begroot'. En er zijn al weer nieuwe plannen voor nog spectaculairder krantentitels. De Nijmeegse investeerder Marcel Boekhoorn werkt aan een gratis kwaliteitskrant, die begin 2007 moet verschijnen, Audax (uitgever van onder meer bladen als *HP/De Tijd*, *Weekend* en *Eos*) piekert heimelijk nog altijd over een gratis 'financieel dagblad' en PCM, uitgever van kwaliteitstitels als de *Volkskrant*,

(foto Aerts/photoNews)

NRC-Handelsblad en *Trouw*, wikt en weegt plannen voor een gratis krant met een oplage van ruim een miljoen. De vorige PCM-topman en 'krantenman' Theo Bouwman meende nog dat "alles wat gratis is, verloedert"; zijn opvolger Ton aan de Stegge (oud-topman van het telecombedrijf Telfort) evenwel heeft nu "aan alles en iedereen in krantenland" de oorlog verklaard. De nieuwe bestuursvoorzitter wil zo snel mogelijk met een gratis dagblad op de markt komen dat "de nieuwe basis van het bedrijf moet vormen", al zijn er binnen het concern, onder de aandeelhouders en ook bij de redacties van de kranten grote meningsverschillen over hoe dat er moet uitzien en of de 50 miljoen investeringen wel nuttig zijn. "Elke jongere generatie leest minder dan de voorgaande", zei Pieter Broertjes, hoofdredacteur van de *Volkskrant*, eind april van dit jaar in zijn afscheidsrede als voorzitter van het Genootschap van hoofdredacteurs. "Jongeren en vrouwen kijken veel minder televisie. Alleen de radio handhaaft zich redelijk." Volgens Broertjes dreigt een hele generatie "ons definitief de rug toe te keren". Het is vijf voor twaalf. Dagbladen kampen met dalende oplagen, de advertentiemarkt krimpt, steeds meer jongeren halen het nieuws uit internet en gratis kranten. De betaalde krant lijkt in toenemende mate een 'speeltje' te worden voor de elite, twintigers en dertigers nemen geen abonnement meer (in Nederland zijn de meeste lezers van dagbladen abonnees) en volgens on-

derzoekers overweegt ook zeker een kwart van de lezers van opinietijdschriften hun abonnement op te zeggen.

Uitgevers en redacties worden nerveus. Ze zijn te laat in actie gekomen en pas recentelijk uit een diepe winterslaap wakker geschud, betoogde Peter Vandermeersch, algemeen hoofdredacteur van *De Standaard* in zijn 'ongezouten' kritische Machiavelli-lezing die hij in november 2005 in Den Haag hield. Dat pikte Broertjes niet. Hij sloeg, vond de *Volkskrant*-hoofdredacteur, helemaal door toen hij de Nederlandse journalistiek vergeleek met de tyrannosaurus uit de film *Jurassic Park* en de Nederlandse kranten "de meest conservatieve bolwerken ter wereld" noemde, "waar journalistieke onafhankelijkheid wordt geïnterpreteerd als: ik doe wat ik wil". Het Genootschap, waar Broertjes acht jaar voorzitter van was, is al lang geen stoffige club sigaren rokende mannen meer. Ze weten "hoe de vlag erbij staat".

De media hebben de jacht geopend op de jonge lezers en kijkers, de tweeverdieners en beter opgeleiden met geld. Dat moet de adverteerder vertrouwen inboezemen, want vooral die doelgroep is voor hen aantrekkelijk. Redacties 'verjongen'; gratis kranten zoeken 'jong talent' dat - luidt een advertentie van PCM - "gek wordt van zijn eigen creativiteit". Oudere redacteurs worden al sinds enkele jaren gevraagd of aangemaand op te stappen (met riant maar intussen afgezwakte 'regelingen') en in alle echelons van de krant - ook bij de chefs van de deelredacties - is die verjonging en het verloop merkbaar. Bij de concerns, PCM, Wegener en De Telegraaf, verloopt die uittocht van oudere journalisten anders

De betaalde krant lijkt in toenemende mate een 'speeltje' te worden voor de elite.

dan in Vlaanderen (geen Canada dry-toestanden), vooral omdat onder minister-president Balkenende alle uitstapregelingen - de vut of vervroegde uittreding - zijn afgeschaft en sinds dit jaar vervangen door de levensloopregeling, waarbij werknemers voortaan fiscaal vriendelijk kunnen sparen voor vervroegd pensioen. Bij reorganisaties en verkoop van titels, zoals bij *Het Parool* en *De Telegraaf*, bij *Trouw*, bij Wegener en bij de joint-venture PCM/Wegener, uitgever van

het nieuwe AD, zijn veel banen geschrapt. Redacties worden 'uitgedund', taken zijn door internet verzwaard, het roer gaat ook in personeelszaken definitief om.

Oud-verslaggever van CNN en perswetenschapper David Mindich beseft, schrijft hij in zijn boek *Tuned Out*, – en dat weet ook Broertjes van de *Volkskrant* – "waarom jonge mensen onder de veertig steeds minder belangstelling hebben voor het klassieke nieuwsaanbod". Het raakt ze niet. Je moet ze zelf aan het woord laten, ze willen serieus worden genomen. De krant moet niet alleen verjongen, maar ook steeds meer rekening houden met de multimediale uitdagingen.

Sinds enige maanden werkt de *Volkskrant* volgens de in de Nederlandse journalistiek revolutionaire principes van de *newsroom*. Niet langer is de internetdesk een deelredactie die plichtmatig bij het dagelijkse beraad aan de Centrale Tafel aanschuift, maar veeleer de kern van het overleg. Redacteurs reserveren hun stukken ook niet meer uitsluitend voor de papieren krant van de volgende ochtend, maar gaan sneller berichten op de website van de krant. Er is nu ook een videoredactie die snel op de internetpagina met een gratis pdf-krant lezers, kijkers en surfers informeert, en de *Volkskrant* is ook intensief op zoek naar samenwerkingsverbanden met televisieproducenten en reguliere omroepen. Een krantenjournalist is niet langer een paper man maar een multimediaal nieuwsmaker.

(foto Siegle/photoNews)

Niet langer is de internetdesk een deelredactie die plichtmatig bij het dagelijkse beraad aan de Centrale Tafel aanschuift, maar veeleer de kern van het overleg.

De opkomst van de weblogs heeft de spelregels van de traditionele nieuwsgaring helemaal op losse schroeven gezet. Het *civic journalism*, zegt ook Broertjes, wint aan terrein; dat bleek uit de beelden van de tsunami en de aanslagen in de Londense metro. Steeds meer zullen professionele journalisten moeten gaan samenwerken met 'burgerjournalisten' en webloggers. Kranten als *Tubantia* en het *Dagblad van het Noorden* lieten zich inspireren door het Zuid-Koreaanse OhmyNews waaraan sinds zes jaar zo'n veertigduizend burgerjournalisten zijn 'aangesloten'. Je kunt het verdoezelen, je kunt het verwerpen, maar almaar meer spelen ook lezers mee in de nieuwsgaring, in de keuze van wat ze willen lezen, zien en horen.

Dat speelt niet alleen bij de kranten, maar in toenemende mate ook bij de Nederlandse omroepen. Het bestel, grotendeels nog door de Omroepwet van 1967 vormgegeven, moet er op de schop. De kijk- en luistercijfers zijn er nog relatief groot, omdat (net als bij kranten met hun abonnees) er nog 3,5 miljoen mensen trouw lid zijn van een omroepvereniging. Maar hoe lang nog? Kunnen die omroepen, gelet op de grote technologische en commerciële veranderingen, in een sterk gewijzigde nieuwsmarkt overleven? Moet ook daar

de bezem niet doorheen? Zijn, met andere woorden, de mediaconsumenten niet belangrijker spelers geworden dan de omroepproducenten?

De plannen voor de onttaking van het oude Nederlandse omroepbestel zijn, na het vertrek van staatssecretaris Medy van der Laan van D66 en wegens de komende verkiezingen, voorlopig in de ijskast gestopt. Toch is er al een en ander

veranderd: de publieke tv-netten programmeren op een andere manier, ze leveren voortaan hun programma's op thematische basis. Bij veel zendgemachtigden was er veel ongenoegen over die nieuwe regeling, maar de komende maanden – zeker na de verkiezingen – zal nog hard worden gediscussieerd over het nieuwe Nederlandse omroepbestel. Net als bij de kranten wil het nieuwe model jongere kijkers aanspreken, want de jeugdige kijkers haken massaal af bij de programma's van de publieke omroep; de programmering, luidt het in Hilversum, is maar matig, verouderd en saai. Onder premier Balkenende legde het kabinet, na de afschaffing van de verplichte kijken luisterbijdrage, forse bezuinigingen op aan de publieke omroep. De tijd van de gouden eieren is ook in Nederland voorbij. De omroep

moet, net als bij kranten, volgens onderzoekers evolueren van broadcasting naar *narrowcasting* – zegt mediadeskundige Huub Wijffjes, "dat wil zeggen dat omroepen steeds kleinere publieksgroepen met soms zeer specifieke behoeftes moeten bedienen in plaats van de gehele bevolking". *Media on demand*. Kortom, klant is weer koning?

De nieuwsconsument houdt niet meer van partijdige kranten en oubollige journalistiek. Je moet je lezers een podium verschaffen, hun weblogs en hun burgerjournalistiek ernstig nemen. Veel journalisten hebben het daar moeilijk mee – ze voelen zich bedreigd, ze overschatten hun professionaliteit, ze klampen zich vast aan de laatste strohalm van hun papieren krant. De tijden zijn veranderd, of je dat nu wil of niet; de jonge lezers lezen nog, maar maken andere keuzes.

Kees Spaan, voorzitter van de Nederlandse Dagbladpers, is niet te spreken over de gemakzucht en het comfortabele 'doen en laten' van Nederlandse journalisten. Ze zijn verwend, ze worden goed betaald, ze azen op goede afscheidsgeregelingen en hebben een afkeer van vernieuwingen. Je kunt erover kankeren, maar de oude krant – hoe mooi ze ook was – redt het niet meer. Wegener heeft lezers en adverteerders verloren, het nieuwe *Algemeen Dagblad* dat het concern met PCM uitgeeft, stelt teleur: de oplage blijft zakken, de advertentie-inkomsten vielen terug met bijna twintig procent. De journalistiek moet zich aanpassen aan het digitale tijdperk. De klad zit in de traditionele krant. Maar niet iedereen gelooft die boodschap – en het is zeer de vraag of de boodschap wel klaar en duidelijk aan redacties wordt verteld, en of het niet allemaal erg veel nattevingerwerk is.

Met grote voortvarendheid wordt in Nederland gewerkt aan een nieuw mediabestel, zowel voor omroepen als kranten. De nieuwe gratis kranten, waar flink in wordt geïnvesteerd, hebben – ook al is het nog lang niet duidelijk wat men ermee wil – al hun hoofdredacteurs: Bob Witman (adjunct-hoofdredacteur van de *Volkskrant*) gaat het *NWS* bij PCM leiden – al is dat nog een voorlopige krantentitel – en Ben Rogmans (ooit nog redacteur van de *Volkskrant* en hoofdredacteur van de *BN/DeStem* in Breda) wordt de hoofdredacteur van de be-

>>> lees verder op p. 8

METRO RUKT OP

Pol Deltour

De betaalde Vlaamse kranten verloren tussen medio 2005 en midden 2006, 2 % van hun lezersbestand. Gemiddeld 2.916.000 Vlamingen lezen in die periode dagelijks een krant. Dat leren de jongste CIM-cijfers over het lezersbereik van dagbladen en magazines. Deze cijfers, die een stuk hoger liggen dan de oplage- of verkoopcijfers, zijn bepalend voor de reclamatarieven die de uitgevers hanteren.

Opvallend is de stijging van de gratis krant *Metro*. Zijn lezersaantal steeg in Vlaanderen met 7 % tot 300.000 en in Franstalig België zelfs met 60 % tot 566.000. Toch lijkt er geen onmiddellijk verband met de evolutie van de betaalde kranten. Aan Franstalige kant steeg de totale lezersmarkt immers met 8,1 % tot 1.812.000. Dat blijft niettemin een beetje vreemd, omdat de betaalde oplage van de Franstalige kranten sterk dalend is.

Bij de betaalde Vlaamse kranten blijft *Het Laatste Nieuws* het goed doen: een stijging met 3 % tot 1,06 miljoen lezers. Op

die manier telt HLN nu iets meer lezers dan de combinatie *Het Nieuwsblad/Het Volk*. HN bleef vrijwel stabiel, maar bij HV haakte 18 % van de lezers af.

Ook *De Standaard* ging vooruit, met 4 % tot 331.000 lezers. *De Morgen* liet een verlies van 13 % optekenen, en komt uit op 222.000 lezers. Bij *De Tijd* ging het lezersaantal met 2,4 % naar beneden tot 123.000. *Gazet van Antwerpen* en *Het Belang van Limburg* gingen met respectievelijk 9,1 en 3,4 % naar omlaag, en komen uit op 442.000 en 400.000 lezers.

De magazines laten een verdeeld beeld zien. *Dag Allemaal* blijft de absolute nummer één met 1,58 miljoen lezers (+ 1 %). *Humo* zakt met 3 % tot 1,22 miljoen lezers, en *Knack* met 5 % tot 647.000. *Trends-Tendances* gaat dan weer met 33 % vooruit tot 287.000 lezers. Bij de vrouwenbladen stijgt *Flair* (+ 7 % tot 761.000) en zakken *Libelle* (- 2 % tot 980.000), *Goed Gevoel* (- 5 % tot 508.000) en *Feeling* (- 5 % tot 493.000).

<<< vervolg van p. 7

oogde krant die ondernemer Boekhoorn begin volgend jaar wil uitgeven. Een paar weken geleden kondigde Broertjes op de viering van 85 jaar *de Volkskrant* in de Amsterdamse Rode Hoed het verschijnen aan van een nieuwe gratis krant. Zijn baas, Aan de Stegge, had al eerder te kennen gegeven dat er zo snel mogelijk zo'n krant op de markt moet komen, die "op zijn vroegst over vier jaar enig rendement moet opleveren". Hij werd intussen door de raad van bestuur en de commissarissen van PCM 'teruggefloten'; het besluit om een gratis krant te gaan maken - waar nu al jonge redacteurs worden voor gerekruteerd - wordt met een paar maanden uitgesteld omdat er nog "veel vragen zijn over de strategienota die deze zomer aan de PCM-top werd gepresenteerd". Toch denken waarnemers - niet altijd met instemming - dat het niet zo lang gaat duren; ook *Metro* wordt zenuwachtig en gaat concurrerend ten oorlog.

Je moet je lezers een podium verschaffen, hun weblogs en hun burgerjournalistiek ernstig nemen. Veel journalisten hebben het daar moeilijk mee.

Ooit wilde PCM een zondagskrant uitgeven, had ook al een hoofdredacteur, maar het ging niet door. *De Telegraaf* begon in 2001 met de gratis middagkrant *News.nl*, die het nauwelijks een jaar uithield. De *Dag* was een sensatiekrant op tabloidformaat die welgeteld negen dagen verscheen. Het weekblad *De Groene Amsterdammer* - al was dat vermoedelijk een grap - experimenteerde met een nieuwe krant; die is er nooit gekomen. Begrijpelijk dat er, niet alleen bij het bestuur van PCM maar ook in de redactielokalen van de kranten, veel bezwaren zijn gerezen of op zijn minst 'praktische' bezwaren. Bij *de Volkskrant* werd een extra plenaire redactievergadering gehouden over de plannen. In de eigen kolommen schreef redacteur Hans Wansink, die dit jaar de Anne Vondelingprijs voor politieke journalistiek won, een vlijmscherp commentaar: "Krantenoorlog bedreigt serieuze

journalistiek." Volgens hem staat er veel op het spel, niks minder dan de continuïteit van serieuze kranten als *de Volkskrant*, *NRC-Handelsblad* en *Trouw*. Het gaat, zegt Wansink, helemaal niet zo slecht: de resultaten, ook van de jongste oplagecijfers, zijn zelfs bemoedigend. "*Trouw* is afgeslankt, de redactie is verjongd en de oplage groeit. *NRC-Handelsblad* is zeer winstgevend en maakte met nrc.next, een betaalde krant voor jonge lezers, een vliegende start. *De Volkskrant* maakte de meeste winst voor PCM en investeerde in *Volkskrant Banen*, een gratis weekblad voor hoger opgeleide twintigers en dertigers dat groeit als kool." Wat is er dan mis met PCM?

Zal met de nieuwe krant, als iedereen het eens wordt over de formule en de invulling, iets van het jeugdige elan overspringen op de moederkrant? "Hier zit 'm de kneep", schreef Hubert Smeets, oud-redacteur van *NRC-Handelsblad* en nu hoofdredacteur van *De Groene Amsterdammer*. Hoe 'smart' ook, een gratis tabloid wordt een parasitair product van de krant. In Duitsland blijven de dagbladen deftig en voornaam, en verliezen helemaal geen lezers. Wat hebben we dan in Nederland te vrezen, vraagt Smeets zich af? Een 'krantje erbij', een 'krantje eraf', wordt dat de eindzege van de krantenoorlog? Geen journalist, jong of oud, ontkomt aan die prangende vraag.

Paul Depondt was bijna twintig jaar redacteur van de Volkskrant, standplaats Amsterdam, en is nu 'contractmedewerker' voor die krant, met standplaats Gent.

OPLAGECIJFERS

De Telegraaf: 719.000
 Metro: 477.500
 Spits: 410.000
 de Volkskrant: 282.308
 NRC-Handelsblad: 239.561
 Trouw: 107.420
 nrc.next: 75.052
 Het Parool: 86.360
 Financieele Dagblad: 58.000
 Algemeen Dagblad: 540.000

DE ACTUALITEIT VOORBIJ: LEES EEN BOEK

Als de Boekenbeurs straks opnieuw een weergaloos succes wordt, zal dat eens te meer voor een stuk te danken zijn aan schrijvend en sprekend journalistenvolk. Tientallen Vlaamse journalisten liggen op de tafels en in de rekken met min of meer recent werk. In dit boekenkatern een (te) beperkte selectie hieruit. Het boekenfestival, van 1 tot en met 12 november in Antwerp Expo, is voor journalisten overigens gratis toegankelijk op vertoon van een actuele perskaart. Meld u daarvoor aan bij de persverantwoordelijke van Boek.be aan de rechter infobalie van ingang 2. Alwaar u ook terecht kunt voor een persmap en ander nuttig materiaal. Meer info: www.boekenbeurs.be/Pers.

Pol Deltour
Marleen Sluydts

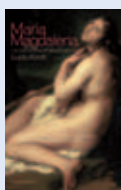
Piet van Brabant

De spiritualiteit van de vrijmetselaar
Houtekiet

Vrijmetselarij wordt vaak als een tegenhanger van de Kerk beschouwd, en soms zelfs als een heuse tegenstander. Niets is minder waar, be- toogt de recentelijk overleden journalist Piet van Brabant. In de regu- liere genootschappen staat de 'opperbouwmeester des heelals' immers centraal. Piet van Brabant haalt allerlei gebeden en gebruiken aan om deze bewering te staven. Als insider vergeet hij jammer genoeg dat gewone mensen geen kaas hebben gegeten van de diversiteit aan vrijmetselaarsloges en hun ingewikkelde hiërarchieën. Zo verdwaalt de lezer al vlug in een labyrint van ritualen, ordes en graden en is een gebedje aan de opperbouwmeester broodnodig om wat licht in de duis- ternis te brengen. (MS)

Guido Kindt

Maria Magdalena. Vrouw, minnares of apostel van Jezus?
Van Halewyck/Elmar

Dit boek van oud-journalist Guido Kindt verscheen al eerder onder een andere titel, maar in dit post-*Da Vinci Code* tijdperk kon een herdruk moeilijk uitblijven. Hoofdpersoon in dit werk is vanzelfsprekend de meest beruchte vrouw uit de bijbel: Maria Magdalena. Guido Kindt tracht te achterhalen wie ze in werkelijkheid was, maar vooral welke rol de Kerk haar heeft toebedeeld en hoe ze verder leefde in de gedachten van velen.

Dat laatste doet hij grotendeels aan de hand van de kunstwerken die haar vereeuwigen. Een aantal daarvan zijn trouwens in het boek opge- nomen. Een goed boek voor een eerste kennismaking met de mythen en legenden rond de figuur van de heilige Maria Magdalena. (MS)

Paul Huybrechts

SOS NMBS. In het spoor van Karel Vinck
Houtekiet

Dat de NMBS enkele jaren terug niet als een trein liep, was voor ieder- een duidelijk. Hoe slecht het precies ging, kwam echter maar aan het licht toen er vanuit de regering eindelijk werk werd gemaakt van een grondige doorlichting. Dat leverde een allesbehalve fraai plaatje op. Met de boekhouding was flink geknoeid, van een bedrijfsstrategie was geen sprake en tot in het kleinste onderdeel speelden de politiek en de vak- bonden een beslissende rol. Freelancejournalist Paul Huybrechts ging na

>>> lees verder op p. 10

MENINGEN UIT CHINA

VRT-radioreporter Ng Sauw Tjhoi wilde wel eens weten waar zijn Chinese roots liggen, en zie, dat le- verde een uiterst boeiend leesstuk op over zowat het boeiendste land van dit moment.

Ng Sauw Tjhoi: "Samen met Marc Vandepitte heb ik 37 Chinezen en 8 captains of industry uit het Westen ge- interviewd. Er zijn Chinezen bij uit alle lagen van de bevolking, zowel uit de steden als uit het platteland. Centraal in onze gesprekken stonden de recente veranderingen die zich de jongste ja- ren in China voltrokken hebben, op economisch, politiek, sociaal en cultureel vlak. We wilden zowel positieve als negatieve meningen aan bod laten komen, maar ook alles daar tussenin. En dit gestaafd met cijfers uit onverdachte bronnen."

Wat zijn jullie voornaamste vaststellingen?

Ng Sauw Tjhoi: "Wat mij het meest opviel, is dat ons beeld van het huidige China totaal verouderd en onjuist is. Er zijn grote verschillen tussen de regio's. China is, wat de gemiddelde levensstandaard betreft, een derdewereldland. Vooral het binnenland is arm, veel boeren moe- ten sober leven, en de regering werkt aan een soort Marshallplann, de Go West-campagne. Toch is er zelfs in vele plattelandsgebieden geen sprake van zware armoede. Dat wordt bevestigd door de cijfers van het IMF. Daaruit blijkt dat er sinds 1990 151 miljoen armen minder zijn in China en dit in tegenstelling tot de rest van de wereld, waar de ex- treme armoede groeit. Ook de politieke situatie is verbeterd sinds een twintigtal jaar geleden."

Hebt u als journalist zonder problemen uw werk kunnen doen in China?

Ng Sauw Tjhoi: "Dat viel ontzettend mee. In 1979 was ik al met familie naar China gereisd en daarover schreef ik ook al enkele stukken voor de kranten hier. Toen leverden mijn straatinterviews echter zo goed als niets op. Zeker wat de politieke toestand betreft, wou niemand zijn mond open doen. Dat was nu heel anders. Iedereen praatte vrijuit over politiek en zelfs over de problemen binnen de partij. Veel regeringsin-

>>> lees verder op p. 10

<<< *vervolg van p. 9*

hoe de NMBS precies in die troosteloze situatie verzeild geraakte en hoe ze sindsdien geëvolueerd is. Dat leverde deze degelijke en gedetailleerde, zij het niet steeds even luchtige studie op. (MS)

Steven De Bock

Geboeid voor het leven. Het ongekuiste verhaal van 5 jonge criminelen uit Everberg

Van Halewyck

Het Nieuwsblad-journalist Steven De Bock schreef al eerder over jonge criminelen, maar die momentopnames zonder veel diepgang lieten hem onbevredigd achter. Wat leefde er echt in de gedachten van die jongens en hoe evolueerden ze? Kan een verblijf in een

instelling als Everberg echt verbetering brengen, of is hun situatie doorgaans hopeloos? Om meer inzicht te krijgen, volgde De Bock een jaar lang vijf jongens die in Everberg terechtkwamen. Hoe beleefden ze de opsluiting en wat gebeurde er eens ze terug vrijgelaten werden? Het boek laat een kant van de maatschappij en van de mens zien die niet bepaald mooi te noemen is en ons zelfs afschrikt. En toch laat dit werk je met de jongens meevoelen en geeft het ook een sprankje hoop. (MS)

De auteur is te gast op de Boekenbeurs op donderdag 2 november om 13 uur.

Gazet van Antwerpen

Antwerpen stript. Wandelroutes leiden je door de stad

Dit stadsgidsje bevat enkele wandelroutes doorheen Antwerpen die alles met strips te maken hebben. Bij de routes wordt regelmatig verwezen naar scènes uit stripverhalen die zich op de besproken plaatsen afspelen. Het boekje bevat ook diverse korte biografieën van stripauteurs, plus verwijzingen naar lokale stripwinkels. Een vierde route, 'bonustrack' genoemd, loodst je langs de Seefhoek, vanwaar Willy Vandersteen en diens opvolger Paul Geerts afkomstig zijn. Hoe dan ook een leuk idee voor zowel de liefhebbers van strips als de liefhebbers van 't Stad. (MS)

Louis Van Dievel

De Pruimelaarstraat

Houtekiet

Nog voor het verscheen, bracht dit boek al commotie teweeg. De roman is gebaseerd op een waar gebeurd gegeven, het proces tegen Staf van Eycken, alias 'de Vampier van Muizen'. De familie van één van diens slachtoffers was niet bepaald opgezet met het oprakelen van de gebeurtenissen van zo'n 35 jaar geleden. Toch gaat de roman niet over de beruchte moordenaar zelf, wel over de (fictieve) buurtbewoners van Pruimelaarstraat nummer 11. Afwisselend vertellen verschillende burens over de kleine en grote gebeurtenissen in hun leven, met op de achtergrond steeds de angst voor wat er op het proces naar boven zou kunnen komen. Een vlot geschreven roman, waarvan de personages wel iets meer diepgang hadden kunnen gebruiken. (MS)

De auteur is te gast op de Boekenbeurs op woensdag 1 november om 14 uur.

Walter Gansemans

Wij zijn nooit kind geweest. Opgroeien tijdens de Tweede Wereldoorlog

Davidfonds/Leuven

Dit werk bundelt 14 getuigenissen over opgroeien tijdens WO II. Het is nu of nooit, moet journalist-persfotograaf Walter Gansemans hebben gedacht – die laatste generatie getuigen heeft nu eenmaal niet zo lang meer te gaan. Gansemans was er bovendien op uit aan de weet te komen hoe zijn getuigen de oorlogsjaren als kind of adoles-

>>> *lees verder op p. 11*<<< *vervolg van p. 9*

stanties maken trouwens sinds kort ook gebruik van perswoordvoerders. Het enige dat nog steeds onbespreekbaar blijft, is het bestaansrecht van de communistische partij, daar mag niet aan getwijfeld worden. Ook journalisten mogen nog altijd niet vrij berichten zoals in het Westen, maar je moet dat in zijn context zien. Journalisten gaan er ginder veel meer vanuit dat ze een maatschappelijke verantwoordelijkheid dragen en passen een vorm van zelfcensuur toe. Zij wendden, indien mogelijk, wel hun invloed aan achter de schermen. Een voorbeeld daarvan staat in het boek, aangezien er ook een gesprek met een Chinese journalist in opgenomen is."

Heeft uw Chinese achtergrond meegespeeld bij het schrijven van dit boek?

Ng Sauw Tjhoi: "Zeer zeker. Ik heb deze reis naar China ook gemaakt om op zoek te gaan naar mijn roots. Mijn familie wist immers niet precies meer uit welk deel van China wij afkomstig waren. Vroeger hield vooral mijn broer zich bezig met de vraag naar onze afkomst, maar sinds zijn overlijden, heb ik die zoektocht een beetje van hem overgenomen. Zo heb ik tijdens mijn reis naar China ontdekt dat ik een Hakka ben, afkomstig uit een bepaalde etnische groep die de reismicrobe blijkbaar in de genen heeft zitten, want men vindt er overal ter wereld leden van." (MS)

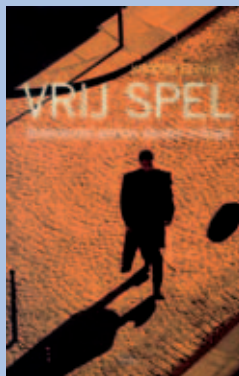
Ng Sauw Tjhoi

Made in China, Meningen van daar

EPO

De auteur is te gast op de Boekenbeurs op zaterdag 11 november om 11 uur.

SPIONERENDE JOURNALISTEN

Buitenlandse journalisten in Brussel zijn meer dan eens niet zo onschuldig als ze eruit zien, leert een onderzoek naar spionage in België van de hand van freelancejournalist Kristof Clerix.

Kristof Clerix: "Zoals de titel aangeeft, wil ik in de eerste plaats duidelijk maken dat buitenlandse geheime diensten in België vrij spel krijgen. België is werkelijk een magneet voor buitenlandse diensten. De redenen zijn velerlei: talloze internationale instellingen zijn hier gevestigd, er is de aanwezigheid van

een aantal bedrijven actief in de wapensector, ons land kende ook enkele belangrijke dossiers rond terroristische netwerken en ten slotte is er de aanwezigheid van verschillende migrantengemeenschappen die door de politieke opposanten van hun thuisland in de gaten worden gehouden. Nu houdt alleen de Staatsveiligheid zich met al die buitenlandse spionageactiviteiten bezig, en bovendien heeft ze daar te weinig manschappen en middelen voor."

Kun je als journalist gemakkelijk onderzoek doen naar spioneren? Willen die niet per definitie geheim blijven?

Kristof Clerix: "Het werk van een journalist en van een spion verschilt eigenlijk niet zoveel. Beide gebruiken dezelfde zoektechnieken. Voor 90 procent bestaat ons werk gewoon uit de raadpleging van openbare bronnen, zoals parlementaire verslagen, jaarrapporten en archiefstukken. Een handig hulpmiddel daarbij is de WOB, de Wet op Openbaarheid van Bestuur. Ik heb ook gebruik gemaakt van de Amerikaanse tegenhanger, de Freedom of Information Act, om toegang te krijgen tot bestuursdocumenten van de CIA.

De overige informatie verkrijgt je vooral door het opbouwen van informantennetwerken. Spionnen aan de praat krijgen is niet per se moeilijk, ook al hebben zij daarbij een 'hidden agenda' natuurlijk. Zo vinden ze

>>> *lees verder op p. 11*

<<< *vervolg van p. 10*

het doorgaans geen probleem om over andere buitenlandse diensten te praten, want dat zijn hun concurrenten."

In uw boek haalt u aan dat spionnen vaak de rol van journalist aannemen. Kunt u daar iets meer over vertellen?

Kristof Clerix: "Een spion heeft een dekmantel nodig en de journalistiek is daar uitermate geschikt voor. Iedereen vindt het toch normaal dat een journalist vragen stelt. Daar komt bij dat er zich in België heel veel internationale journalisten bevinden. Zij voeren vaak propaganda voor hun eigen land en werken soms samen met geheime diensten. Vooral buitenlandverslaggevers kruipen in de huid van spion. Beroepshalve nemen zij vaak contact op met buitenlandse diensten om informatie te vergaren, en die diensten durven dan wel eens om een wederdienst te vragen. Dat is in het wereldje een bekend fenomeen. Ook aan mij wordt wel eens gevraagd of ik spionagewerk doe. Maar concrete cijfers over het aantal journalisten dat bij zulke activiteiten betrokken is, zijn er niet. Misschien een ideeetje voor een onderzoeksjournalist?" (MS)

Kristof Clerix

Vrij spel. Buitenlandse geheime diensten in België

Manteau

DE ROOTS VAN HET MOSLIMTERRORISME

VRT-tv-reporter Rudi Vranckx waagde zich aan een even boeiende als gevaarlijke zoektocht: die naar de geesten achter het islamfundamentalisme.

Rudi Vranckx: "De bedoeling was een rode draad te vinden in de aanslagen die zich na '9/11' hebben voorgedaan. Wat waren de motieven van de daders, waar liggen de wortels van dit soort terrorisme? De titel spreekt over geesten, omdat we de leiders van het moslimterrorisme slechts indirect kennen, bijvoorbeeld via opeisingvideo's.

Zij blijven als het ware in de schaduw. Niet alle terroristen zijn zelfmoordenaars, maar wat zijn ze dan wel?"

Er bestaan makkelijkere klussen, hoe pak je zoiets aan?

Rudi Vranckx: "Ik heb het boek enigszins als een thriller opgevat, alsof ik een detective was die een misdaad onderzocht. Eerst en vooral gaat zo'n detective een kijkje nemen op de plaats van de misdaad. Ik ben dus naar verschillende plekken gereisd waar er grote aanslagen hebben plaatsgevonden, zoals Londen en Madrid. Vervolgens probeerde ik het spoor van de daders te volgen, hun motieven te achterhalen en te ontdekken waar ze hun inspiratie gehaald hadden. Daarbij vroeg ik me ook af hoe mensen gerecruteerd worden en vooral wie er hier in Europa gerecruteerd wordt. In tegenstelling tot wat de meeste mensen denken, worden er veel moslimterroristen in Europa gevormd, die vervolgens naar het Midden-Oosten trekken. Zo tracht ik een profiel van die nieuwe terroristen op te stellen. Ze zijn doorgaans nog jong en bekeerling en er zijn meer en meer vrouwen van de partij."

Hoe moeilijk is het om het spoor van terroristen te volgen en door te dringen in hun wereld?

Rudi Vranckx: "Het is zeker niet gemakkelijk. Terroristen zijn natuurlijk niet echt geneigd tot openhartigheid en de politie die naar hen zoekt is dat evenmin. Voor het bestuderen van de talrijke aanslagrapporten heb ik echter hulp gekregen van twee collega's, Ina Maes en Inge Vrancken. Zelf heb ik veel met allerlei experts ter zake gesproken en zelfs met enkele extremisten zelf. Sommigen grepen de gelegenheid aan om hun verhaal de wereld in te sturen. Bovendien beschouwen velen zichzelf niet als terroristen en willen ze maar al te graag hun zaak bepleiten."

>>> *lees verder op p. 12*

<<< *vervolg van p. 10*

cent hebben beleefd, wat toch nog iets anders is dan wat volwassenen meemaken. Onder meer Jos Ghysen en Luc Versteylen gunnen ons een blik in hun herinneringen. De verhalen lijken vaak sterk op elkaar, maar niettemin zijn er duidelijke individuele verschillen die elk verhaal een persoonlijke toets verlenen. Enkele goed gekozen foto's vervolledigen het sfeerbeeld. (MS)

Jens Franssen en Roel Vande Winkel

Bang voor de bom. Vlamingen over hun Koude Oorlog

Manteau

Radio 1-journalist Jens Franssen schreef eerder het boek 'Vlamingen over hun Tweede Wereldoorlog'. Dit keer laat hij de Vlamingen aan het woord over de daaropvolgende Koude Oorlog. Een veel minder duidelijk afgelijnde oorlog en daardoor is ook dit boek minder helder afgelijnd. Na een algemene historische situering komen mensen aan bod die aangesloten waren bij de Belgische Communistische Partij, die als soldaat naar Korea trokken of die anti-raketenmanifestaties organiseerden. Ook de oud-premiers Wilfried

Martens en Leo Tindemans doen hun zegje. De getuigenissen zijn nogal kort en beperkt, maar geven toch een beeld van deze woelige periode die bij veel mensen nog vers in het geheugen ligt. (MS)

Denise Van den Broeck

Mishandeling van bejaarden. Als de zorg ontspoord

Van Halewyck

Wie is niét bang om oud en hulpbehoevend te worden in deze sterk vergrijzende maatschappij? Dat zal er niet op verbeteren met dit boek, waarin je te weten komt hoe bejaarden in rust- en verzorgingstehuizen soms behandeld worden. Volgens freelancejournaliste Denise Van den Broeck kunnen we zulke misstanden

niet langer negeren. Waar loopt het vooral mis? Aan welke regels moet zo'n instelling zich eigenlijk houden? En wat kunnen we eraan doen? Een concreet en praktisch boek, dat de problemen in de ouderenzorging allerminst uit de weg gaat. (MS)

De auteur is te gast op de Boekenbeurs op zondag 5 november om 12 uur.

Nathalie Carpentier

Het breinrapport

Houtekiet

De jaren negentig werden al als het decennium van het brein beschouwd, maar ook vandaag kan men nauwelijks een krant of tijdschrift open slaan of er staat wel ergens een reportage over een neurologisch thema in. Actueel is dit 'Breinrapport' dus zeker, ook al doet de cover wat ouderwets aan. Veel publicaties doen ons trouwens geloven dat onze hersenen al lang geen raadsel meer vormen voor wetenschappers, maar is dat wel zo? En wat weten we dan wel precies? Nathalie Carpentier trok op onderzoek voor *De Morgen* en bundelde haar artikelenreeks in dit boek. De meest gerenommeerde wetenschappers worden aan het woord gelaten, en dat levert fraaie wetenswaardigheden op over onder meer de werking van ons geheugen, de voor- en nadelen van medicatie voor de hersenen en de oorsprong van ons moreel besef. (MS)

De auteur is te gast op de Boekenbeurs op woensdag 1 november om 15 uur.

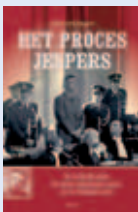
Gust Verwerft

Het proces Jaspers

Manteau

Uitgekeken op het tv-werk van Aspe, Baantjer en Witse? Dan zit je met de jongste turf van Gust Verwerft, over het drie decennia oude schan-

>>> *lees verder op p. 12*

<<< *vervolg van p. 11*

daal rond de Gentse onderzoeksrechter Guy Jaspers, als gebeiteld. Het enige wat je nodig hebt om deze journalistieke cinéma vérité ten volle te kunnen smaken, is een handig notaboekje, waarin je de verbanden tussen de diverse dramatis personae schematisch kunt noteren, als geheugensteuntje. In een virtuoos neergeschreven vertelling analyseert Verwerft het web waarin magistraat Jaspers – 'le beau Guy' – verstrikt geraakte. Voor wie toen nog geen journalist was: onderzoeksrechter Jaspers stond terecht voor de raadselachtige dood van zijn vrouw: thuis verdrinken in het bad, nadat zij enige tijd voordien ongedeerd uit een geheimzinnige autobrand was geraakt. De hele affaire werd aan het rollen gebracht door een raadselachtige roof, uit de bankkluus van een oud besje. De blaasbalg onder al die duistere geschiedenissen was Luc De Cramer, een volkse fantast en avonturier, die mee op de beschuldigdenbank verzeilde. Verwerft's boek is een eerlijke zoektocht naar de waarheid geworden, drie decennia nadat Vrouwe Justitia pijnlijk had ervaren dat zij al te zeer was blinddoekt. Vooral bekoorlijk blijven de voor- en nabeschouwingen, die de journalistiek overstijgen en meer in de literatuur thuis horen. (JB)

<<< *vervolg van p. 11*

Kwam je tijdens je zoektocht ook in gevaarlijke situaties terecht?

Rudi Vranckx: "In Europa zeker niet, maar aangezien de meeste aanslagen nog altijd in islamitische landen plaatsvinden en gericht zijn tegen islamieten, moest ik ook naar heel gevaarlijke regio's reizen. Ik ben het wel gewoon om als journalist in zo'n gebied te werken. Het belangrijkste is voldoende voorzorgen te nemen. Je mag bijvoorbeeld alleen maar samenwerken met mensen die je volledig vertrouwt. Als je met onbekenden afspreekt, mag je dat nooit lang op voorhand doen en verander je best af en toe op het laatste moment het uur van de afspraak. Laat je medewerkers vooraf de personen en omstandigheden in kwestie natrekken. En blijf nooit lang op dezelfde plek en gedraag je zo onopvallend mogelijk. Voor de rest kun je alleen maar hopen en een schietgebedje doen, insjallah." (MS)

Rudi Vranckx

Geesten van het avondland. De roots van het moslimterrorisme
Meulenhoff/Manteau

De auteur is te gast op de Boekenbeurs op zondag 5 november om 16 uur.

SPREKENDE JOURNALISTEN

U moet al zéér snel door de Boekenbeurs lopen om niet minstens een paar collega's tegen het lijf te lopen. De lijst van journalisten die aan de debatten deelnemen – als auteur van een boek, als panellid of als moderator – is naar goede gewoonte behoorlijk lang.

Woensdag 1 november

- 12 uur** Eefje Rampart (*Gazet van Antwerpen*) interviewt Gie Bogaert en Geertrui Daem over familiebanden.
13u30 Pat Donnez (VRT-radio) interviewt Dré Steemans over zijn jongentijd.
14 uur Stef Wauters (VTM) interviewt zijn collega Louis Van Dievel over diens jongste 'De vampier van Muizen'.
15 uur Nathalie Carpentier (*De Morgen*) analyseert de werking van ons brein.
15 uur Tom Naegels leest met andere jonge schrijvers voor uit eigen werk.
15 uur Jennie Van Lerberghe presenteert haar boek 'Van Antwerpen naar Jeruzalem'.

16 uur Goedele Liekens stelt 'Haar Penisboek' voor aan Kristien Hemmerechts.

Donderdag 2 november

- 13 uur** Steven De Bock (*Het Nieuwsblad*) en Barbara Rottiers (VRT) debatteren met Caroline Vandenberghe (VRT-tv) over jongeren en criminaliteit.
18u30 Bart Dobbelaere (*De Standaard*) analyseert met anderen de gevolgen van de gemeenteraadsverkiezingen.
19u30 Marijke Libert leidt een gesprek over 'mensen die gaan sterven'.

Zaterdag 4 november

- 12u30** Marc Helsen brengt verslag van zijn wereldreis door twaalf vergeten landen.
13 uur Bart Vanegeren (*Humo*) praat met Gerrit Komrij over diens encyclopedie 'Kakafonie'.
14 uur Guy Mortier (*Humo*) presenteert een uurtje humor van de bovenste plank.

Zondag 5 november

- 12 uur** Denise Van den Broeck stelt haar nieuwste boek over ontsparingen in de bejaardenzorg voor.
12u30 Nicky Aerts (Radio 1) heeft een babbel met vrouwelijke historici.
12u30 Marc Reynebeau heeft het over 'Het nut van het verleden'.
12u30 Diane De Keyzer en Guido Fonteyn vertellen over 'Meesters, meiden en boeren in België'. Dirk Musschoot (*Het Nieuwsblad*) stelt de vragen.
14 uur Piet Piryns (*Knack*) in gesprek met de Marokkaanse auteur Tahar Ben Jelloun.
14u30 Rik Van Cauwelaert (*Knack*) ondervraagt drie tophistorici over de geschiedenis van België.
15 uur Nicky Aerts (Radio 1) interviewt Herman Brusselmans.
15u30 Joël De Ceulaer peilt met auteur James D. Tabor naar de verborgen geschiedenis van Jezus.
16 uur Rudi Vranckx, Ina Vrancken en Ine Maes zochten naar de oorsprong van het moslimterrorisme en worden hierover ondervraagd door Jorn De Cock (*De Standaard*).

16u30 Bernard Dewulf (*De Morgen*) en Geert Van Istendael lezen met vier andere dichters voor uit recent eigen werk.

Dinsdag 7 november

15 uur Koen Fillet (Radio 1) snijdt met Bob Van Laerhoven en Marleen Finoulst het thema 'Mannen en testosteron' aan.

Donderdag 9 november

- 19 uur** Gie Goris (*MO**) interviewt Nobelprijswinnaar economie Stiglitz over 'Eerlijke globalisering'.
19u30 Tessa Vermeiren (*Weekend Knack*) praat met Benoîte Groult over vrouw zijn en ouder worden.
20 uur Piet Piryns (*Knack*) interviewt Luc Huyse over hoe mensen kunnen afrekenen met leed dat niet voorbij wil gaan.
20 uur Erik Verreut (*Vacature*) leidt een debat met en over degelijke managers.

Vrijdag 10 november

Knack-dag. Knack nodigt een aantal boeiende mensen uit die door verschillende redacteuren over hun werk worden geïnterviewd.

Zaterdag 11 november

- 12 uur** Betty Mellaerts in gesprek met Friedl' Lesage (VRT-radio).
12 uur Paul D'Hoore (VRT-tv) legt uit hoe eenvoudig beleggen is.
12u30 Kristel Mariën (VRT-radio) leidt een gesprek over depressie.
13u30 Guy van Gestel heeft het met experts over geestelijke gezondheid.
13u30 Dirk Draulans (*Knack*) wil van Midas Dekkers horen of sport nu écht zo ongezond is.
14u30 Frieda Joris (*Het Laatste Nieuws*) en Frieda Van Wijck (VRT-tv) praten openhartig over borstkanker.
15u30 Koen Fillet (Radio 1) snijdt met Bob Van Laerhoven en Marleen Finoulst (opnieuw, zie 7/11) het thema 'Mannen en testosteron' aan.
16 uur Kristel Mariën (VRT-radio) praat met specialisten over Alzheimer.
16 uur Marc Reynebeau interviewt Jan Verheyen over diens verhalenbundel 'Jan in Wonderland'.

Zondag 12 november

- 11 uur** Vooruit en *De Morgen* organiseren een speciale politieke editie van 'Uitgelezen', met onder meer Anna Luyten (*Knack*) en Kathleen Cools (VRT-tv).
13 uur Pol Vandendriessche (VTM) gaat in gesprek met senator Jean-Marie Dedecker.
13u30 Désirée De Poot (*Gazet van Antwerpen*) laat Tinny Mast aan het woord.
14 uur Karin Strobbe (VRT-radio) interviewt de burgervaders Patrick Janssens en Frank Beke.
15 uur Ivan De Vadder (VRT-tv) gaat met Johan Vande Lanotte op zoek naar 'De politicus anno 2006'.
15 uur Zes dichters, onder wie Bernard Dewulf (*De Morgen*) en Geert Van Istendael, lezen (opnieuw, zie ook 5/11) voor uit eigen werk.
16 uur Paul Goossens (Belga) en Koen Mortelmans hebben het met ervaringsdeskundigen over 'politieke cultuur'.
16 uur Kathleen Cools (VRT-tv) confronteert Wilfried Martens en Yves Leterme met elkaar.

BERT CLAERHOUT: 'VROEGER WAS HET ANDERS, JA'

Peter-Jan Bogaert

"Ik ben in een fase van mijn leven aangeland waarin het zoeken naar keurig proza om maatschappij en medemens te becommentariëren mij niet meer voldoet." Met die woorden kondigde Bert Claerhout (56) in *Tertio* zijn afscheid als journalist aan. Na bijna dertig jaar actieve dienst heeft hij genoeg van de 'waan van dag'. Claerhout trekt zich voor anderhalf jaar uit het publieke leven terug en gaat in eerste instantie vier maanden meeleven in een klooster in Marokko. Maar hoogstwaarschijnlijk gaat het om een definitief afscheid van het vak. Bert Claerhout werkte meer dan twintig jaar voor *De Standaard*, was ook betrokken bij het kortstondig avontuur van *24 Uur* en stampte in 2000 *Tertio* uit de grond, een christelijk opinieblad dat hij zes jaar lang leidde.

Bert Claerhout (ex-Tertio): 'De kerk is Danneels geworden.'
(Foto Thomas Vanhaute)

In welke toestand laat u *Tertio* achter?

"Het gaat goed, dank u. We hebben een vaste plaats veroverd in het medialandschap, wat niet voor de hand ligt in deze tijden. De bedoeling was de christenen opnieuw een stem te geven in het publieke debat. Het aantal abonnees schommelt rond de 7.500. We draaien daardoor ongeveer break-even, ook dankzij de steun van privégiften van lezers. Die doen dat maar omdat ze *Tertio* een kwalitatief hoogstaand blad vinden, gemaakt door een sterke redactie. Het blad heeft dus toekomst, anders had ik die radicale stap niet gezet."

Moet *Tertio* winst maken?

"Nee. Hadden we hier een commercieel manager in huis, dan zou die wellicht allang een streep hebben getrokken door *Tertio*, omdat het niet genoeg opbrengt. Maar we zijn nu eenmaal geen commercieel product. Daarom zullen we altijd een buitenbeentje blijven in het medialandschap, en kunnen we het ons ook permitteren om wat kritiek te geven op de commercialisering van de media. Die tegenstem in de media is nodig."

Het valt op dat jullie vaak kritiek uiten op die 'commerciële' media. Lijdt *Tertio* toch niet een beetje aan culturessimisme?

"(Gedreven) Je kunt toch niet ontkennen dat de commercialisering geleid heeft tot meer vervlakking. Het is geen ziekte van de media alleen, hè. De hele samenleving is bezig met oppervlakkig geklets dat de dag erop niets meer voorstelt. In

die zin volgen de media gewoon de sociologische evoluties. De media jagen elkaar op. De vraag 'hebben we het eerst?' is in de plaats gekomen van 'hoe zullen we het brengen?' Het moet altijd maar sneller en sneller. Waardoor er onzorgvuldigheden ontstaan."

Dat klinkt hard als 'vroeger was het beter...'

"Vroeger was het in ieder geval anders. Je had veel meer redacteurs die zich konden specialiseren. Nu lopen er nauwelijks nog 'specialisten' rond op de redactie, enkele uitzonderingen daargelaten. Een voorbeeld uit de 'vroegere tijd': er kwam een nieuwe encyclopedie uit van de paus. De redacteur die daarover een stuk zou schrijven, las het document eerst grondig door en belde wat rond bij specialisten voor duiding en commentaar. Daardoor bestond de kans dat het stuk pas de volgende dag af zou zijn, maar het was wel een

doordacht en stevig stuk. Nu leest niemand nog een encyclopedie en het stuk moet er al een dag op voorhand liggen."

In vroegere tijden had je toch de zuilgebonden kranten. Is de journalistiek dan niet professioneler en onafhankelijker geworden?

"Ik ontken niet dat de stukken nu beter geschreven zijn. En de tijd dat een krant politiek afhankelijk was, is gelukkig ook voorbij. Maar nu is de slinger te veel de andere kant uitgegaan. De media hebben de consument vroegtijdig zalig verklaard."

Tertio speelt het spel soms toch ook mee: een tijd geleden getuigden BV's in jullie blad over hun bidgewoonten.

"Dat is waar. We zijn ook kinderen van het licht, we benutten de kansen. Maar het is niet enkel dát wat we brengen. Dit was een aanleiding om dieper in te gaan op het bidden zelf."

Hoe zit het met de religieuze berichtgeving in de Vlaamse pers?

"Die is ook gevat door de maatschappelijke evoluties. Van traag naar snel. Van het algemene naar het persoonlijke. De kerk is Danneels geworden. Van het gewone naar het spectaculaire. Is er een incident in de kerk, dan kan er wel over worden bericht. Is er een groot evenement, zoals de Wereldjongerendagen, dan kan het ook nog wel. Maar voor wat aan de basis leeft, is er heel weinig plaats."

RICHTLIJN VAN DE RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK OVER BEELDBEWERKING EN HET GEBRUIK VAN ARCHIEFBEELDEN

1. Foto's en stilstaande beelden

Beeldbewerkingen die de journalistieke inhoud van een beeld of van een document wijzigen, moeten duidelijk waarneembaar zijn voor de kijker/lezer, die op geen enkele wijze misleid mag worden.

Indien niet meteen duidelijk is dat het om een bewerkt beeld gaat, wordt in het beeldonderschrift of de begeleidende tekst duidelijk aangegeven dat het beeld bewerkt is.

2. Bewegende beelden

Indien beelden zodanig worden bewerkt dat ze niet meer weergeven wat de camera reëel heeft vastgelegd, moet dat voor de kijker duidelijk gemaakt worden in de begeleidende commentaartekst of met schriftvormer. Ook nagespeelde gebeurtenissen en reconstructies vallen hieronder.

3. Archiefbeelden

Archiefmateriaal moet altijd als archiefmateriaal herkenbaar blijven als het gebruik ervan aanleiding kan geven tot misleiding van het publiek.

Toelichting:

Foto's en beeldmateriaal manipuleren is van alle tijden. Het kan gaan om oppervlakkige technische manipulaties en beeldcorrecties, zoals belichting, retouche of kadering. Maar ook ingrijpende veranderingen zijn mogelijk, waardoor de betekenis van het beeld verandert. Door de digitalisering kunnen met behulp van computer en bijhorende programma's bijzonder realistische zwaardere manipulaties worden aangemaakt die moeilijk als zodanig herkenbaar zijn. Zelfs virtuele beelden en foto's behoren tot de mogelijkheden. Beeldmanipulaties kunnen tijdens de verschillende stadia van het nieuwsproces plaatsgrijpen.

Door de verfijnde techniek bestaat het gevaar dat een gemanipuleerd beeld, een gemonteerde foto of een be-

werkt document door de beeldconsument als "echt" wordt beschouwd. Beelden kunnen gemanipuleerd worden met als doel de realiteit te verdraaien, zowel in de weergave als in de perceptie ervan. De journalistieke inhoud van een beeld of een foto wijzigen, zonder dat dit voor de kijker duidelijk is, kan misleidend zijn. De geloofwaardigheid van het beeld en van de journalistiek komt erdoor in gevaar.

Eenzelfde risico bestaat bij het gebruik van archiefbeelden. Archiefmateriaal verouderd vlug en kan bij onzorgvuldig gebruik een verkeerde indruk geven. Ook hier kan de kijker misleid worden wanneer niet meteen duidelijk is dat het om gedateerde beelden gaat.

Wanneer de kijker of de beeldconsument niet meteen ziet dat hij te maken heeft met ingrijpend gewijzigde beelden of met archiefmateriaal, wordt dit in de begeleidende tekst of commentaar duidelijk gemaakt.

Brussel, 21 september 2006

BESLISSING VAN DE RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK OVER DE KLACHT VAN DE HEER A. K. TEGEN VRT – HET LEVEN ZOALS HET IS

Met een brief van 6 maart 2006 dient de heer A. K. klacht in tegen de VRT naar aanleiding van een reportage die is uitgezonden op Eén op 7 februari 2006 onder de titel "Het leven zoals het is: Maneblussers". Algemeen directeur Van Hecke heeft op de klacht geantwoord met brieven van 23 maart 2006 en 17 mei 2006. De advocaat van klager heeft hierop gerepliceerd met brieven van 24 april 2006 en 14 juni 2006. Beide partijen hebben ook stukken ter inzage bezorgd aan de Raad voor de Journalistiek.

De rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft de zaak behandeld op 18 juli 2006. Klager is in persoon verschenen, bijgestaan door zijn advocaat Eugène Thienpont. Voor de VRT verschenen programmamanager van Eén Tom Huybrechts, eindredacteur Ludo Penninckx en juridisch adviseur Monika Meysmans. Op voorstel van de klager heeft de rappor-

teringscommissie Peter Liekens, straathoekwerker in Mechelen, als getuige gehoord. De rapporteringscommissie heeft kennis genomen van de reportage, zoals ze is uitgezonden, alsook van beelden die opgenomen zijn, maar niet zijn uitgezonden.

DE FEITEN

Op 7 februari 2006 zendt Eén een reportage uit onder de titel "Het leven zoals het is: Maneblussers", waarin scènes uit het dagelijkse leven in de stad Mechelen worden weergegeven. In de reportage worden onder meer enkele politieagenten gevolgd, die op zoek gaan naar de man die een ruit heeft ingeslagen in een winkelstraat. Na een tip van een anonieme getuige, komen de agenten op het spoor van klager, die in

een café wordt aangesproken en naar het commissariaat wordt meegenomen voor ondervraging. Klager komt niet met zijn gezicht in beeld, maar wordt 'geblurd' (d.i. het gezicht wordt onherkenbaar gemaakt) of op de rug gefilmd. Zijn stem wordt onvervormd weergegeven.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

In zijn klachtbrief van 6 maart 2006 voert klager aan dat hij niet onherkenbaar in beeld is gebracht. Zijn gezicht werd nauwelijks verborgen en zijn stem werd niet vervormd. Daardoor is zijn privacy aangetast. Talrijke mensen hebben hem in de uitzending herkend. Op de hoorzitting betogen klager en zijn advocaat bovendien dat er nooit toestemming is verleend voor de opname. Klager zegt dat hij zich niet eens bewust was van het feit dat er een cameraploeg aanwezig was die hem filmde. Klager ontkent formeel dat de reporter en de politieagent die zijn verhoor afnam, hem op de hoogte hebben gebracht van de aanwezigheid van het camerateam en dat zij hem om zijn toestemming voor de opname hebben gevraagd. Klager ontkent eveneens dat hij na de uitzending nog een brief van de VRT heeft ontvangen, waarin hij uitgenodigd werd contact op te nemen met de reportageploeg. Op de opmerking van de VRT dat, nadat klager niet meer reageerde, de programmamakers met de afgevaardigde van het parket overeengekomen zijn om zijn gezicht te blurren, antwoordt de advocaat van klager dat het niet aan het parket toekomt om toestemming te verlenen om klager in beeld te brengen. Klager voert vier geschreven getuigenissen aan van mensen die hem in de uitzending hebben herkend. Straathoekwerker Peter Liekens, die op de hoorzitting als getuige verschijnt, bevestigt dat talrijke kennissen klager in de uitzending hebben herkend. Volgens de getuige was klager niet op de hoogte van de opname.

De VRT voert aan dat de betrokken politieagent klager voor de opname heeft meegedeeld dat een camerateam een reportage aan het draaien was. Klager had hier geen bezwaar tegen. De reporter heeft klager dan voorgesteld om hem op de rug te filmen. De opname zelf verliep in een ontspannen sfeer, wat moet blijken uit niet uitgezonden beelden waarbij

klager geksheert naar de camera. Na de opname heeft de reporter nog een gesprek met klager gehad om hem de bedoeling van het programma uit te leggen. Klager heeft de reporter ook zijn adres gegeven, zodat hij nog voor de uitzending kon worden gecontacteerd door de VRT. De reporter is daarna herhaaldelijk bij klager langs geweest en heeft ook een brief op zijn adres nagelaten, maar klager heeft niet meer gereageerd. Omdat met de politie en het parket afgesproken was dat alle verhoorde personen uitdrukkelijk zouden instemmen met de uitzending, is besloten het gezicht van klager te blurren. De VRT wijst erop dat klager na de opname, en ondanks een schriftelijke uitnodiging, geen contact meer heeft opgenomen om een eventueel bezwaar te uiten. Om het verloop van de feiten te bevestigen, dient de VRT ook een geschreven getuigenis in van reporter Tom Theunis, die de reportage gedraaid heeft, en van de behandelende politieagent.

BESLISSING

Uit het door de VRT voorgelegde en niet uitgezonden beeldmateriaal blijkt ontegensprekelijk dat klager op de hoogte was van de aanwezigheid van het camerateam en dat hij ook geen bezwaar maakte tegen de opname. De stelling dat klager geen toestemming gegeven heeft voor de opname en de uitzending en dat hij niet wist dat een cameraman aan het filmen was, kan dan ook niet worden gevolgd. Klager heeft na de opname ook geen initiatief genomen om met de reporter in contact te komen en de modaliteiten van de uitzending te bespreken, hoewel hij daarvoor schriftelijk was uitgenodigd. De reportageploeg heeft dan, na overleg met politie en parket, zelf de nodige maatregelen genomen om klager voor de buitenwereld onherkenbaar te maken. Dat iemand in dergelijke omstandigheden door zijn rechtstreekse omgeving toch wordt herkend, is niet steeds te vermijden.

De Raad voor de Journalistiek is daarom van oordeel: De klacht is ongegrond.

Brussel, 21 september 2006

BESLISSING VAN DE RAAD VOOR DE JOURNALISTIEK OVER DE KLACHT VAN MEVROUW ANNEMIE VERBRUGGEN EN DE HEER JOHAN BELLEN TEGEN ROB

Met een brief van 21 maart 2006 dienen mevrouw Annemie Verbruggen en de heer Johan Bellen klacht in tegen ROB. Aanleiding is de berichtgeving in de nieuwsuitzending van 5 maart 2006 en op de website van de regionale zender over de aanhouding van Micha Bellen in Pakistan.

De ombudsman van de Raad voor de Journalistiek heeft de inhoud van de klachtbrief meegedeeld aan ROB, die erop geantwoord heeft met een brief van 4 mei 2006. Klagers hebben hierop gerepliceerd met een brief van 29 mei 2006.

De rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 6 juli 2006. De twee klagers zijn persoonlijk hun standpunt komen toelichten. Zij werden vergezeld door de heer Bart Pattyn, docent media-ethiek aan de KULeuven. Namens ROB verschenen mevrouw Kathleen Holsbeeks, chef redactie, en journaliste Matti Veulemans, bijgestaan door mevrouw Ilse Hendrix, advocaat.

DE FEITEN

Klagers zijn de ouders van de twintigjarige Micha Bellen, die in februari 2006 buiten hun medeweten naar Pakistan is vertrokken. Omdat klagers vreesden dat hun zoon daar contact zou kunnen hebben met extremistische organisaties, hebben zij contact opgenomen met de federale politie. Op 3 maart 2006 is hun zoon in Pakistan aangehouden op grond van een internationaal aanhoudingsbevel. Hierover is in diverse media uitvoering verslag uitgebracht.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

In hun klachtbrief, hun repliek en hun uiteenzetting voor de rapporteringscommissie betogen klagers dat ROB een ongenueanceerde en eenzijdige weergave van de feiten heeft gegeven.

ROB heeft een negatief beeld geschetst van de zoon van klagers, dat dreigt hem voor de rest van zijn leven te stigmatiseren. Ook het bekend maken van de naam en woonplaats van de zoon van klagers en het tonen van hun woning was onnodig en in het beeldverslag werden suggestieve beelden getoond van militairen op een Pakistaanse luchthaven.

ROB betoogt dat de redactie de arrestatie van de zoon van klagers vernam door een bericht dat op 3 maart 2006 verspreid werd door het persagentschap AFP, en door een mededeling van dezelfde dag van het federale parket. Een journaliste van ROB heeft daarop contact opgenomen met klager om meer informatie in te winnen, maar die wilde haar niet te woord staan. Wat het geven van de naam van de zoon van klagers betreft, wijst ROB er op dat de naam van de zoon door het federale parket is vrijgegeven en dat de vader als gemeenteraadslid een publieke functie bekleedt. ROB zegt dat de regionale omroep zelf beelden heeft opgenomen van de woning van klagers en dat de andere beelden die de omroep heeft uitgezonden overgenomen waren van VTM. Wegens een technisch probleem is op de beelden van de Pakistaanse luchthaven niet gemeld dat het om archiefbeelden ging. Voorts zijn ter illustratie van het beeldverslag nog enkele krantenkoppen getoond, met daarbij ook de foto van de zoon van klagers. ROB voert aan dat klager op zondagochtend telefonisch contact heeft opgenomen met de omroep, om te vragen de foto van hun woning van de website te verwijderen. ROB heeft onmiddellijk gevolg gegeven aan die vraag, zodat de foto hoogstens een uur op de website heeft gestaan.

BESLISSING

De arrestatie in Pakistan van de zoon van klagers gebeurde op grond van een internationaal aanhoudingsbevel wegens terrorisme dat door een Belgische onderzoeksrechter werd uitgevaardigd. In acht genomen de internationale context en het gegeven dat enkele maanden voordien een Belgische vrouw

in Irak is omgekomen bij een zelfmoordaanslag, betreft de berichtgeving hierover een belangrijk nieuwsfeit.

Er wordt begrip opgebracht voor het feit dat de arrestatie van de zoon van klagers en de berichtgeving hierover pijnlijk is voor klagers.

Rekening houdend met de beperkte bronnen waarover ROB zegt te hebben beschikt op 3 maart 2006, is het logisch dat bij klagers aanvullende informatie werd ingewonnen. Klagers hebben aanvankelijk – naar eigen zeggen op aanraden van het federale parket – geen commentaar willen geven aan de media. Dat hun standpunt onvoldoende aan bod zou zijn gekomen, kan daarom niet aan ROB worden verweten.

De foto van de zoon van klagers die op ROB werd getoond was overgenomen uit *Het Laatste Nieuws*. Er is niet aangetoond dat ROB door de publicatie van die foto en door het tonen van archiefbeelden van een Pakistaanse luchthaven bewust een negatief beeld heeft willen schetsen van de zoon van klagers. Dat ROB nagelaten heeft om op de beelden van de luchthaven te vermelden dat het om archiefbeelden ging, kan wel als een tekortkoming worden beschouwd.

Waar de pers in de regel omzichtig te werk moet gaan bij het tonen van een privéwoning, aanvaardt de Raad voor de Journalistiek in deze zaak de beweegreden van de nieuwszender dat het tonen van de woning hier wel relevant was. Rekening houdend met die omzichtigheid, heeft de omroep onmiddellijk en terecht gevolg gegeven aan de vraag van klager om de foto van hun woning van de website te verwijderen.

Om die redenen is de raad voor de Journalistiek van oordeel: De klacht is ongegrond.

Brussel, 21 september 2006

De Raad voor de Journalistiek kwam tot dezelfde conclusie met betrekking tot gelijklopende klachten die mevrouw Verbruggen en de heer Bellen tegen VTM en Het Laatste Nieuws indienden.

s c h e e f b e k e k e n

“De kloof tussen Vlaanderen en Wallonië lijkt een niemendalletje als je ze vergelijkt met het brede ravijn dat stilaan gaapt tussen de mediaberichtgeving van *De Standaard* (gelieerd met de VRT) en die van *Het Laatste Nieuws*, *De Morgen* of *Knack* (gelieerd met VTM).
Ruud Goossens in *Humo* van 26 september 2006

“Ik blijf er bij dat minister Bourgeois een succesvol publiek bedrijf achtergesteld heeft om een *krakemiekerig* privébedrijf in Vilvoorde te plezieren, waarvan de kans bovendien zeer groot is dat het niet lang meer in Vlaamse handen zal zijn.”
Tony Mary, ex-gedelegeerd bestuurder van de VRT, in *De Standaard* van 16 september 2006

“Kon ik de journalisten maar vertrouwen.”
René Vandereycken, bondscoach voetbal, in *De Morgen* van 7 oktober 2006

“De verwoesting die je op het terrein ziet, spreekt een heel andere taal dan de praatjes die aan twee kanten als oorlogspropaganda worden verkocht. Als ik kinderboeken op straat zie liggen, of een verkoelde driewieler, dan is dat geen propaganda: dat is leven dat versteend is. En ik vind dat ik dat mag zeggen, anders moeten ze mij niet sturen. Ik ben daar niet om afstandelijk te zijn. Als ik, met mijn ervaring, beweer dat het gebruikte militaire geweld buiten proportie is, dan is dat ook zo.”
Rudi Vranckx over de oorlog in Libanon, in *Het Laatste Nieuws* van 23 september 2006

“Dit is de Belgische bijdrage aan de Information Age: een Brusselse rechter verbood deze maand bepaalde links op een website. Strikt gesproken gaat deze zaak enkel om een handvol Belgische kranten en Google, dat de copyrights op een van zijn nieuwssites niet geeerbiedigd zou hebben. Maar deze rechtszaak, nu in beroep, schept een verontrustend precedent voor iedereen die een vrije online nieuwsstroom waardeert.”

***The Wall Street Journal*, geciteerd in *De Tijd* van 29 september 2006**

“Mannen die mekaar in de handpalmen slaan, vond ik vroeger nogal macho. Tot ik er zelf aan meedeed en merkte welke hartelijkheid ervan uitgaat. Alsof je opgenomen wordt in een groep. Bij omhelzingen met vrouwen heb ik vaak het gevoel dat het nep en kil is.”
Journaliste Norah Vincent die undercover ging in de mannenwereld voor haar boek *Onder mannen*, in *Gazet Van Antwerpen* van 7 oktober 2006

“Een groep, dat betekende voor mij verlies van onze onafhankelijkheid. Daarom dachten we dat we bij de Rothschild misschien beter af waren dan met een groep. (...) Vandaag is een groep welkom. Om het even welke groep. Als we moeten kiezen tussen het verliezen van onze redactionele onafhankelijkheid en ons bestaan, dan is de keuze snel gemaakt.”

Adjunct-hoofdredacteur van de Franse krant *Libération*, Pierre Haski, in *De Morgen* van 23 september 2006

MOBIELE KANTOREN

Bruno Koninckx

Voor wie overal bereikbaar wil zijn en overal zijn belangrijkste gegevens bij zich wil hebben zonder daarom een laptop mee te zeulen, is een zogenaamde smartphone een goede uitkomst. De **P990i** van **SonyEricsson** is hier een recent voorbeeld van. Deze telefoon biedt alle belangrijke draadloze verbindingen van het moment, zoals WiFi, UMTS en Bluetooth. Het toestel kan een groot aantal mobiele zakelijke toepassingen draaien. Zo ondersteunt het een hele rist oplossingen voor het doorsturen van e-mail. Andere interessante toepassingen zijn mini Word, Excel, een webbrowser en ondersteuning voor RSS-feeds. Het interne geheugen van 80 MB kan worden aangevuld met geheugenstaafjes.

In vergelijking met andere toestellen is de P990i wel een zware en dikke klepper. Dit komt onder meer door het toetsenbordje dat je kunt openklappen zodat er een alfabetisch toetsenbord tevoorschijn komt. Je hebt dan ook meteen zicht op het totale scherm, wat handig is om tekstjes of webpagina's te bekijken. Je kunt het toestel met het toetsenbord bedienen, maar ook via het aanraakgevoelig scherm of via een draaiknopje. Voor dit zakkantoor moet je wel 629 euro over hebben.

Mag het nog een ietsje meer zijn, zowel wat budget als mogelijkheden betreft, dan is de **HP Ipaq hw6915** momenteel een van de beste keuzes. De hw6915 heeft een flink groot scherm, is niet al te dik maar valt wel behoorlijk breed uit. Praktisch is het kleine toetsenbordje, al mag je geen te grote vingers hebben. Deze Ipaq draait op Windows Mobile 5.0, en kan zowat alle toepassingen aan die je van een PDA en smartphone mag verwachten: e-mail, kalender, contacten, Pocket Word, Powerpoint, enzovoort. Aan verbindingsmogelijkheden is ook geen gebrek: draadloze netwerken (WiFi), Bluetooth en Edge, de snellere variant van GPRS. Geen UMTS dus, wat toch vrij jammer is. Als heel grote extra heeft de hw6915 een ingebouwde GPS, zodat hij ook als navigatiehulp kan dienen. Als telefoon presteert dit toestel vrij goed, maar toch niet op het niveau van een echt goede normale GSM. Het grootste minpunt is echter de vrij zwakke batterij.

De prijs van 729,50 euro is vrij hoog, maar het toestel biedt veel mogelijkheden.

www.sonyericsson.be

www.hp.be

BEDRIJFSZEKERE INTERNETTELING VOOR THUIS(KANTOREN)

Skype mag dan wel internettelefonie of VoIP populair hebben gemaakt, voor dagelijks en zeker zakelijk gebruik valt de kwaliteit vaak toch nog te zwak uit. Daarom zijn internet-telefoniediensten die alternatieve providers aanbieden interessanter voor wie vaak naar het buitenland of mobiele nummers moet telefoneren.

Siemens heeft twee producten waarmee je via een VoIP provider kan telefoneren. De **Gigaset C450 IP** werkt als een gewone Dect telefoon, maar het basisstation van dit toestel kun je ook op de router of modem van je breedband internetverbinding aansluiten. Als je een abonnement hebt bij een VoIP provider, kun je kiezen of je over de gewone telefoonlijn, dan wel via het internet telefoneert. In het toestel zitten al enkele Belgische providers in, zodat het in principe heel makkelijk is om van start te gaan. Bij ons testtoestel liep dat echter niet zo vlot.

Siemens heeft met de **SL75 Wlan** nog een alternatief: dit is een soortgelijke oplossing, maar die werkt alleen maar via VoIP, en je hebt er een draadloos netwerk voor nodig. Hier konden we wel vrij snel van start gaan met

VoIP. Het interessante aan dit toestel is dat je het in principe overal kunt gebruiken waar je een draadloos netwerk ter beschikking hebt dat vrij toegang geeft tot het internet.

Bij een VoIP provider kun je ook een telefoonnummer aanvragen, zodat je met dit toestel op verschillende plaatsen, ook in het buitenland, bereikbaar kunt zijn met het zelfde 'gewone' telefoonnummer.

De **Fritz!Box Fon Wlan** van **AVM** biedt een soortgelijke dienst, maar dit toestel kan een pak meer. Het heeft een ingebouwde ADSL modem en een (draadloze) router, maar fungeert ook als minitelefooncentrale, zowel voor ISDN als analoge lijnen. Dankzij de bijgeleverde software loopt installeren in principe van een leien dakje. Met de software kun je ook meteen het VoIP account instellen dat je bij een provider hebt genomen. Vanaf dan kun je zowel via de traditionele lijn als via een VoIP abonnement telefoneren met hetzelfde gewone telefoontoestel. **(BK)**

www.avm.de/en

www.siemens.com/gigaset

OPINIEPEILINGEN? MIJN GEDACHT

Een column van Mark Vlaeminck

Voilà. Die hebben we dan ook weer gehad. De gemeenteraadsverkiezingen. De katernen vol kleine cijfertjes van percentages en voorkeurstemmen liggen al in de grote kartonnen doos op zolder, bij de uitslagen van veel vorige verkiezingen, en de videobanden met de debatterende partijvoorzitters zijn alweer gerecycleerd voor gemiste afleveringen van spannende Britse politseries.

Na de overdosis aan informatie lang voor, tijdens en kort na de verkiezingen – elk medium wil immers méér doen dan de concurrentie – worden de informatiedragers opnieuw wat evenwichtiger. *Business as usual*, zo luidt weer het devies. Er is ook weer ander boeiend nieuws dan politiek boeiend nieuws.

Uit de resultaten van de jongste verkiezingen moeten niet alleen politici en

politicologen hun conclusies trekken, ook journalisten mogen zich even bezinnen over een verschijnsel dat van verkiezing tot verkiezing steeds manifester aanwezig is en waarmee vaak nonchalant wordt omgesprongen: de opiniepeiling. Opiniepeilingen zijn leuk. Ik lees ze graag en ik geil op grafieken met kleurrijke staafjes die aantonen welke partij welke score zal halen, volgens de opiniepeilers dan toch.

Maar opiniepeilingen zijn ook gevaarlijk. Niet de peilingen *an sich*, wel de foute manier waarop de pers soms geneigd is om met de resultaten van die peilingen om te springen. Hoe wetenschappelijk ook uitgevoerd, een opiniepeiling is niets meer dan wat ze is: een (sterk) vermoeden, een (grote) graad van waarschijnlijkheid, een wegwijzer naar een mogelijke realiteit. Maar de opiniepeiling is geen synoniem van de realiteit. De realiteit draait vaak helemaal anders uit dan de opiniepeilingen hadden voorspeld. En dat durven journalisten wel eens over het hoofd zien.

Het mooiste voorbeeld van dat fenomeen bij de jongste ver-

(Foto Nick Hannes)

kiezingen was de score van de groene burgemeester Ingrid Pira in Mortsel.

De peilingen noemden haar zo ongeveer de slechtste burgemeester van Vlaanderen, eigenlijk kon ze beter meteen haar sjerp aan de wilgen hangen en uitkijken naar een minder opvallende baan.

Maar zodra ze in de peilingen als de grote *loser* was voorgesteld, werd ze door een groot deel van de pers ook als dusdanig benaderd. De opiniepeilingen hadden haar een nul gegeven op het rapport, dus moest ze ook maar worden ondervraagd op de manier waarop juf of meester de slechtste leerling van de klas wel vaker voor schut zet.

Op de verkiezingsdag bleek echter dat de ge-

doodverfde verliezer steviger overeind bleef dan zij zelf en alle opiniemakers hadden durven te dromen. De kiezers van Mortsel hebben niet gestemd zoals de opiniepeilers hadden voorspeld. Net zo min als de kiezers van Antwerpen of van Gent. Als dat zo verder gaat, kan een mens wel eens beginnen denken dat de realiteit in de tegengestelde richting gaat van wat de peilingen voorschotelen.

Misschien is de verklaring wel psychologisch. Reageren de mensen in de stijl van: als ze denken dat wij zo gaan stemmen, *tarara. Ballekes*. We veggen er ons kloten aan en we doen wat niemand verwacht. We stemmen *toch* voor Pira in Mortsel. We stemmen *toch* voor Patrick in Antwerpen en we maken paars in Gent wél groter.

Opiniepeilingen blijven interessant, maar ze mogen niet bepalen hoe een journalist zijn werk moet doen. Anders wateren opiniepeilingen tot wat de sympathieke schertsfiguur Baltazar Boma zo vaak zegt in FC De Kampioenen: Mijn Gedacht!

Onder embargo

1.579.100 lezers, heeft *Dag Allemaal*. Het Persgroep-vlaggeschip vierde in de week van 7 oktober zijn absolute koppositie in de magazinemarkt met een editie op dubbelgroot formaat.

Hoofdredactrice **Ilse Beyers** laat een hele rits Vlaamse BV's uitlegen waarom zij *Dag Allemaal* telkens opnieuw weer lezen. VRT-journalist Sigfried Bracke, bijvoorbeeld: "De journalisten van *Dag Allemaal* brengen tenminste wat er leeft bij de mensen."

Een iets minder goede pers kreeg concurrent *Story*. Acteur **Jo De Meyere** las er eind september een interview met hemzelf dat hij nooit zegt gegeven te hebben. Te meer omdat het interview over het overlijden van zijn vrouw en zijn nieuwe liefde gaat, en hij dit absoluut privé wil houden.

Ook *Humo* was stout. Publiceerde tot twee keer toe sappige parodieën op de **Belgische para's** in de vorm van een neppersoneelsadvertentie. Daarin heet het dat kandidaat-paracommando's absoluut geen enkel diploma moeten kunnen voorleggen en dat het leger garant staat voor "een gezellige rechtse sfeer waarin op informele wijze complotten tegen de Belgische Staat gesmeed kunnen worden."

Defensie kon er niet mee lachen, en zowel minister André Flahaut (PS) als chef generaal August Van Daele diende een klacht in voor laster en eerroof.

Exqi, de eerste Vlaamse cultuurzender, is op 1 oktober digitaal van wal gegaan zonder de nochtans wijd en zijd aangekondigde Betty Mellaerts. Zij vond met Gabriel Fehervari, de gedelegeerd bestuurder van initiatiefnemer Euro1080, geen overeenstemming over haar precieze taakinvulling.

In de plaats van Betty zal **Chris Michel**, na tien jaar op de VTM-nieuwsdienst, de redactie van Exqi leiden.

Bij *De Morgen* is een nieuwe **redactieraad** verkozen. De ploeg bestaat uit Georges Timmerman, Vicky Vanhoutte, Nathalie Carpentier, Koen Vidal, Lisbeth Van Impe, Bert Bultinck en Frank Schlömer.

Met de verkiezing wordt een voorschot genomen op het nieuwe redactiestatuut dat dringend nodig is voor *De Morgen*, nu De Persgroep door een interne bedrijfseconomische herschikking al zijn kranten- en magazinetitels op een grote hoop heeft gegooid.

Alles daarover in DJ van vorige maand en in een **VVJ-opiniebijdrage** die spijtig genoeg de kolommen van *De Morgen* zelf niet in mocht. De bijdrage speelde voor een goed deel in op een twee pagina's breed interview met Persgroep-baas Christian Van Thillo, dat eerder in DM verscheen. Bleek DM-hoofdredacteur Yves Desmet een reactie hierop niet te zien zitten.

Bij *Het Laatste Nieuws* intussen is de **Stichting**, die werd opgericht om te waken over de eigenheid van de krant, een goede 50 jaar actief. Die eigenheid omvat de gedragslijnen 'onafhankelijk, sociaal liberaal en humanistisch'. In de Stichting zetelen momenteel liberale coryfeeën als Herman De Croo (Kamervoorzitter), Luc Coene (vice-gouverneur Nationale Bank) en Guy Haaze (voorzitter liberale vakbond ACLVB).

Om het jubileum te gedenken, publiceerde de Stichting, die in 2004 trouwens '**Raad Het Laatste Nieuws**' gedoopt werd, een brochure met 'Een terugblik'. Zie ook www.raadhetaatstenieuws.be.

Geen kat betwist overigens dat een Stichting zoals de Raad HLN een meerwaarde kan hebben, maar zoiets blijft toch mijlen ver af staan van een ware redactieraad, waarin vertegenwoordigers

van de redactie zelf mee betrokken worden in de besluitvorming van het mediabedrijf.

Een man die twintig jaar lang **elk spoor kwijt** was van zijn vroegere pleegmoeder, heeft de vrouw nu alsnog teruggevonden. De redding kwam van een krantenartikel in *Gazet van Antwerpen*.

Kris Barrezele, ex-*De Tijd*, is hoofdredacteur geworden van zowel de gedrukte als digitale publicaties van **Financial Media**.

Bij de **VRT** hebben de drie klassieke vakbonden dreigende taal gesproken aan het adres van het management. ACV, ACOD en VSOA laken vooral "de aangroei van leidinggevende en managementfuncties en de inflatie van consultancy-opdrachten".

Maar ook Mediaminister Bourgeois (N-VA) en de commerciële omroepen krijgen een veeg uit de pan. De vakbonden stellen acties in het vooruitzicht wanneer de "fundamentele vertrouwensbreuk" met het VRT-personeel niet snel wordt hersteld.

In **Italië** is het al zover. Daar leggen sinds eind september met de regelmaat van een klok journalisten van alle nieuwsmedia het werk neer. De Italiaanse journalistenbond FNSI kant zich ondermeer tegen de brute weigering van de krantenuitgevers om nog maar te praten over een verlenging van de bestaande nationale CAO. Te volgen op www.fnsi.it.

Het verschil tussen een travestiet en een transseksueel kennen we nog net wel, maar vanaf daar blijkt alles wat te maken heeft met de thema's gender en vooral **transgender** niet altijd even eenvoudig.

De Genderstichting en de projectgroep PlanetGender stelden daarom in samenwerking met de VVJ een handige **informatiebrochure** samen over het thema. 'Transgender - Leidraad voor journalisten en opiniemakers' is te consulteren op www.genderstichting.be, www.planetgender.com en www.journalist.be.

Op 12 oktober viel in **Irak** het 149ste mediaslachtoffer te betreuren sinds de VS & Co. er op oorlog trokken. Die dag werd een televisiestation het slachtoffer van een raid nog voor het zelfs maar op antenne was kunnen gaan.

Gelukkig doen ze niet allemaal zo moeilijk als Belgisch voetbalcoach René Vandereycken. In Frankrijk heeft nationaal voetbaltrainer Raymond Domenech de pers opgeroepen om vooral **veel kritiek** te spuien op zijn ploeg. Kwestie van zijn spelers scherp te houden voor de komende interland.

OPROEP AAN DE ERELEDEN

De Werkgroep Ereleden doet een oproep aan alle oud-collega's beroepsjournalisten om zoveel mogelijke nieuwtjes, weetjes en dies meer aan de redactie te melden. Belevissen, frustraties, opmerkingen waarmee onze ereleden geconfronteerd worden zijn en blijven welkom. Vragen inzake pensioenen, vergoedingen, mogelijkheden tot bijverdienen, vrijwilligerswerk enzovoort worden door ons beantwoord.

Samen met de VVJ/AVBB plannen we trouwens een of meer bijeenkomsten voor jong-gepensioneerden die nog actief zijn en voor ereleden die nog wat om handen hebben. Met deskundige sprekers van de diensten Pensioenen, Sociale Zaken en Belastingen, en met een natje en een droogje achteraf. Laat weten of er voor zulk initiatief belangstelling bestaat!

Graag uw suggesties en/of bedenkingen aan:

Joe Hermie, IPV, Grote Markt 40, 2000 Antwerpen

Fax 03/232.21.30

Of via info@journalist.be

De komende jaren lijken beslissend voor de kritische journalistiek. Maken redacties hun beloftes waar en ruimen ze meer plaats in voor onderzoeksjournalistiek? De VVOJ geeft graag een duwtje in de goede richting. De conferentie staat daarom geheel in het teken van sprekende voorbeelden, overtuigende studies en fabelachtige technieken die aantonen dat er met onderzoeksjournalistiek wel degelijk geld te verdienen valt!

VVOJ-conferentie

Onderzoeksjournalistiek 2006

Mechelen – 17 en 18 november 2006

Conferentielokatie: Katholieke Hogeschool Mechelen, Campus De Ham, Mechelen (België)

Registreer je nu! Bezoek www.vvoj.be of www.vvoj.nl en geniet van de Early-Bird reductie.

De registratie is open voor alle VVOJ-leden.

Registreer online op www.vvoj.be of www.vvoj.nl

Deze vijfde conferentie is een initiatief van de Nederlands-Vlaamse Vereniging van Onderzoeksjournalisten (VVOJ). De VVOJ-conferentie is gesponsord door: NOS, NRC Handelsblad, HP De Tijd, Windesheim, Roularta, Katholieke Hogeschool Mechelen, Hogeschool van Utrecht, Stichting Democratie en Media, Fonds Pascal Decroos, NVJ, Brouwerij Het Anker

Deze advertentieruimte werd door de VVJ/AVBB gratis aangeboden.

V

V

J

www.vvoj.nl · www.vvoj.be · bestuur@vvoj.nl
Vereniging van Onderzoeksjournalisten